

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részv. társ.
 Irodái: VI. ker., Andrásy-ut 5. (saját házában). 8963
 Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét-könyvekké és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adó az intézet fizeti. Lezárástól váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTOZLETE megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletgákkal. Üzleti-órak: délelőtt 9-12-ig, délután 3-5-ig.
Magyar kir. osztályországjegyek főelárúító helye IV., Koronaherceg-utca 11. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Koronaherceg-utca 11. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Koronaherceg-utca 11. és zsbírús-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.
 Cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója.
 Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
 Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. 8830

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára
 Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48
 Gyárt nagyban előkészített dobozokat és díszborítékokat (levegőpapírok és borítékokkal), névjegy-kártyákat, gyűjtőlapokat, gyűjtőalbumokat, gyűjtőalbumokat, saját gyárműnyű fémkapocokkal ellátott rajz-tömböket, székényesipke és tornapapírokat, továbbá papírtányérokat, plakétszöveget és különféle összehajtható dobozokat.
 1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti cikkkekből a vávosiúti iparcarnokban megtekinthető. 8846

HERENCSEVÖLGYI GYÁRUNK A MŰVÉSZETI VÁRPALOTÁ ASZTALI ÜVEGKÉSZLETET SZÁLLITOTTA.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGNY-TÁRSASÁG

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ES BÉRMENTVE.

30 év óta fenálló raktárunk mással össze nem tévesztendő.

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** 9037
 csipke, vegyszeti tisztító- és műfestő-intézete megnagyobbított erdőművi szőnyegporló és szőrmearu megővő-intézettel. — Megbízások átvételnek: VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában lévő gyárban és a következő főközléseiben: IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. V., Andrásy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

Parádi üvegyár raktára
GÖRÖG ISTVÁN
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15.
 Nagy választék mindenféle üvegnemekben. Asztali készletek stb. igen jutányos árakon. 9122

Szt. Margitszigeti gyógyfürdőhely.
 43-3 C. kénes szénsavas égvényes hővíz. Iszap, villamos-fény, mester-séges, szénsavas, mindenemű gyógy- s üdítő (Kneipp) fürdők. 150 holdas park, 300 vendégszoba. Jó konyha, naponta katona és szolgálatok. Fürdő-orvos: dr. Ötvös József az országos közegészségügyi tanács rk. tagja.
Szt. Margitszigeti üdítővíz
 legjavulóbb szénsavval telített ásványvíz, kellemes, jó hatású, egészsé-ápoló ital. — Prospektust kívánatra küld a főhízi Szt. Margitszigeti gyógyfürdő felügyelője. 9134

ALAPITVA: 1882.
VALÓDI ANGOL ÉS AMERIKAI SPORTJÁTEKOK
 LEGOLCSÓBB MEGBIZHATÓ BESZERZÉSI FORRÁSA

KÉPES ÁRJEGYZÉKET KIVÁNATRA BÉRMENTVE KÜLD:

SEFFERANTAL BUDAPEST
 (KÁROLYUTCA 1. BOLSZAMIZ (KÖZPONTI VÁROSHÁZ ÉPÜLET))

GAZDASÁGI NOTELÁRUK, FEHÉR RUHATERITŐKÉTEK TISZTA KENDŐRÖL-ZSINEGEK, ZSÁKOK, FONYVAK, KERTTÖMLÖK, TORNAESZKÖZÖK, FÜGGŐÁGYÁK ÉS MINDENMENÜHÁLOK

IPARTELEPEI TORNAVERSENYEK FELSZERELÉSE

ENNIS GRANDOK ELKÉSZÍTÉSE! CLUBBOKUNK ÉS INTÉZETEKNEK ÁRÉNYESÉNY!

Páris, London
 és Berlini bevásárlási utamból visszaérkezve,
képes levelező-lap
 és **confectio papíráru**, ugyszintén **sport-képekben hozott újdonságaim** megtekintését szíves figyelmébe ajánlom.
KLEIN VILMOS papirkereskedése,
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 20. sz. és VIII., Kerepesi-ut 73. 8951

Kormánybiztos.
 Technikum-Alténburg S.-A.
 Gépészet, elektro-technika és vegyészet számára. 9008
 Tannhely. — Músor bérmentve.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
 legújabb gépészet
SKANYU-KÜT

A budapesti asztalos ipartestület
 védnöksége alatt álló és a kereskedelmi miniszterium által államilag segélyezett

BUTOR csarnok és hitelszövetkezet
 mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, ajánlja tagjainak budapesti asztalosmestereknek legjobb kivitelben készített,
József-körút 28. szám alatti
 dusan felszerelt raktárában elhelyezett bútorait. A verőközönség itt szükségletét közvetlen a készítőnél jutányos áron szeresheti be. Tervezetek és lakásberendezések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 9089

A már 45 év óta dicsegetreméltólag ismert, s a 71.012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő 9067

VUKOVÁRI
arcztisztító kenőcs
 VUKOVÁRI
bőrszépítő szappan
 Egy nagy tégely ára 1 kor., 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajesovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajesovics, a készítő arcképe látható.
 Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 42. és Andrásy-ut 29.

Szépség és egészség.
Étvágytalanság és Gyomorgyengeség
 gyógyítására ezek mennek Karlsruheba holott ezt a szót otthon is elérhetik
ROZSNAY M.
PEPSINBORA
 használata által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja.
 Egy üveg ára 2 kr. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.
 A t. sz. közönség szíves figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot dörzsölje.
Kapható: ROZSNAY MÁTYÁS gyógyszerháza Arad, Szabadság-tér. Budapest: Török József és dr. Egger Leo (Nádor) gyógyszerházaiban, valamint minden magyarországi gyógyszerházaiban.

Váltóláz és hideglelés ellen
 legbiztosabb és legkíméletesebb szer, különösen gyermekknél, kik a keserű chinint máshogy bevenni nem tudják a **ROZSNAY M.-FÉLE**
Chininezukora és Chininesokoládé
 melyet a magyar orvosok és természetvédelmek nagy gyűjteményében 1882-ben Fiumében pályás díjjal koronáztak. **Biztonságos hatóanyagokból készült.** Mindenki csak a **ROZSNAY M.-FÉLE** pályakészítésű készítményt kerje és fogadja el, melynek minden egyes csomagolóján a **ROZSNAY MÁTYÁS** névvel ellátott arckép látható. 8400

VASÁRNAPI UJSÁG

20. SZÁM. 1901. BUDAPEST, MÁJUS 19. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI ÚJONSÁGOK** (a Világkrónikával együtt) egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 16 korona, félévre 8. **A POLITIKAI ÚJONSÁGOK** (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5. KISIRÁDI előfizetésekre a postaiilag meghatározott viteldíj is csatolandó.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ GÖDÖLLŐN.*
 KÖZEL BUDAPESTHEZ, alig négy mérföldnyire tőle, sűrű erdők közt rejtőzik Gödöllő. Kicsiny kis helység, de van egy nagy, országára szóló, sőt határain messze túlterjedő nevezetessége: a királyi kastély. Hatalmas parkban büszkén, ragyogón s mégis hivatagó, meleg otthont sejtető szépségben emelkedik ez a kastély, melyet még a XVIII. században gróf Grassalkovics Antal épített, Mária Terézia királynő látogatásával tisztelt meg, s a Grassalkovics-család kihalta után báró Sina és egy belga bank kezén át végre 1867 márczius 22-én a korona tulajdonává, királyi családunk pihenő helyévé lett.

A mint a kincstár átvette az ősi kastélyt, azonnal hozzálátott átalakításához, a mit annál gyorsabban kellett végezni, mivel a király, a ki akkor családjával Budapesten tartózkodott, még azon év folyamán hosszabb időt kívánt Gödöllőn tölteni. Lázás sietséggel folyt tehát a munka. Királyunk, mint a kastély koronás gazdája, márczius hó 31-én volt itt először, május 11-én pedig a királynéval kocsizott ki Gödöllőre, hogy megtekintésék az építkezéseket. A királyné, ki fehé nyári ruhát viselt, mindent a legnagyobb érdeklődéssel nézett meg s főként saját lakosztályait illetőleg adott egyes utasításokat.

* Ma leplezik le azt a szobrot, mely Erzsébet királynénak emlékeztetőt van hivatva megörökíteni Gödöllőn, azon helyen, melyet a megboldogult fejedelmi hölgy annyira szeretett s a hol családja körében életének annyi szép napját töltötte. Ezen alkalomra egy emlékkönyv is jelent meg Ripka Ferencnek, a szobor-bizottság egyik elnökének tollából, mely igen vonzó képet nyújt a gödöllői királyi kastélyról s megkapógn rajzolja a királyné életében ott lefolyt kedves családi jeleneteket. A boldogult környezetnek elbeszélései nyomán készült, sok eddig ismeretlen adatot tartalmazó szép leírásból ezennel alkalmunk van nekünk is, a szerző szíveseége folytán, néhány részletet közölni.

A kastély átalakítását augusztus végével befejezték s már szeptember elején künn volt az egész udvar. A régi kastély megifjodva, ünnepi díszben várta királyi tulajdonosait. A roz-zant, zsindeyllyel fedett kupolák helyébe bádog-tornyokat raktak s belseje is teljes tatarozáson s részben átalakításon ment keresztül.

Az egyes lakosztályokat a királyi család óhajához képest egyszerűen, úgyszólván polgáriasan kellett berendezni. Nem a fényűzés, hanem mindenben inkább a czélszerűség vétetett figyelembe s gróf Lónyay Menyhért, az akkori pénzügyminiszter mindenre kiterjedő figyelmének nagy része volt abban, hogy a királyi család-nak oly kedves otthont varázsolt a gödöllői kastélyba. A miniszter felkérte Ferenczy Idát, dícsőült királynénk fölolvasonőjét, hogy el-lesve a Felsőgek minden gondolátát, lakosztályaiknak berendezésében segítőtje legyen. S közös fáradozásuknak teljes sikerét a király és a királyné elismerése igazolta. A kastély ezen berendezésén csak lényegtelen változások történtek napjainkig.

A lépcsőház oldalfalai szarvas-agancsokkal és kovácsolt vas-csil-lárokkal vannak díszítve. A nagy-terem fényezett fehér falai arany-szegélyűek, bútorzatának pedig vörös bársony a borítása. Kiváló díszre a hatalmas öt csillár. Az erkélyre nyíló ablakok közt két hatalmas tükör van a falban.

Innen balra a király lakosztá-lyába jutunk, míg a kastély hom-lokzatának jobboldalát a királyné lakta.

A királyné lakása.

Ezekben a pompás szobákban régebben a felségek asszony ked-vencz virágjának, az ibolyának színe volt túlyomó, később azon-ban, ép úgy, mint a király lak-osztályában, a vörös szín lett az uralkodó. A nagyteremből nyílik a kis szalon, mely egyike a kastély legszebb szobáinak. A falakat gobel-inekkal díszített kárpit díroko-ko, vörös selyemmel bevont és dúsan aranyozott bútorokkal. Két ablaka a «Királyné kertje»-re nyílik. Az ablakok között pompás tükör van a falba helyezve, előtte étágere világos kék majolika-vázákkal s egy óra üvegburok alatt. Az ablakok mellett a falaknál egy-egy virág-asztal szebbnél-szebb virágokkal;

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBA GÖDÖLLŐN. Róna József mintája.

ezek felett két-két olajfestményt látunk: baloldalt tengeri táj, alatta elvonuló hadsereget ábrázoló kép, míg a szemben levő falon jockey, a mint akadálygát akar átugratni, az alsó képen pedig fuvarosok etetnek az erdőszélen.

A szalonnak a nagyteremmel közös fala mellett egy kerekasztal, kerek asztalt és néhány széklet látunk. A kerekasztal és néhány olajfestmény ragadja meg figyelmünket: Hubernek 1869-ből való képe ez, mely a még gyermek Rudolf trónörökösét ábrázolja sötét pejparipán.

A kis szalon mellett volt királynéknak írószobája, melynek bútora csupán egy kis díófa íróasztal, a két ablak közt elhelyezett garnitúra s egy könyvszekrény. A garnitúra mögött tükör fűdi a falat. A könyvszekrény tetejére kisebb bronzszobor van elhelyezve: lovas alak két kopóval s e fölött a falon a zandwoorti kastély képe.

A baloldali ablak egyik alsó üvegablakján Mária Valéria főhercegnő és Auersperg hercegnő láthatók ezzel a dátummal: «október 1884»; a fénykép fölvételét Koller tanár Gödöllőn készítette. A villamos fényvilágított írószoba az utóbbi években kárpittal két részre osztott. Az elfüggönyözött rész fürdőszobának volt berendezve. Úgy ezt a szobát, mint az előbb leírt szalont királynéknak itt időzésekor szebbnél-szebb apró dísztagyok és fényképek díszítették.

A Mária Terézia-szoba.

Az írószobából az egyszerűen bútorozott s nagyrészt családi képekkel díszített toalette-szobán át a hálószobába juthatunk, mely úgy van megőrizve, mint azt Grassalkovics herceg Mária Terézia számára — ki egykor Gödöllőre ellátogatott — berendezte s mely most is egyik legdíszesebb terme a gödöllői királyi kastélynak. Oldalfalai vörös márványból vannak, igen gazdag aranyozással; mennyezete igazi mestermű. A hálószobának egy ablaka a «Schimmelhof»-ba nyílik s mellette kétoldalt egy-egy chaise-longue áll. Az ablakok szembeeső falnál, középen állt a királynéknak által használt egyszerű, széles vasgőz, mely hosszával a terem belseje felé volt elhelyezve s fölötté aranyozott magyar korona díszíté a fényes márvány falat. Két kiálló fal mintegy elkülöníti egyik részét a teremnek s itt van az ajtóval szembeeső falon az a nevezetes emléki nagy olajfestmény, mely Mária Terézia méltóságát alakját ábrázolja, a mint jobbkezevel egyszerre három koronát érint. Ezt a festményt egy kis üvegajtón bejövő fény világítja meg. Ez az ajtó a hálószobát egy előcsarnokkal köti össze, honnan csigalépcső vezet a földszinten lévő s királynéknak schönbrunni kedves szobáinak mintájára berendezett két társalgóba, melyeknek kényelmes, ibolyaszínű s élővirágokkal díszített kerek pamlagai a legvonzóbb otthoniaságot kölcsönöznek.

A hálószoba mellett lévő előcsarnokból az olvasószobába is nyílik egy ajtó. Ezt a szobát csak átjáróul használta királynéknak a verandára, melyet nyolc éve készítettek a felségek asszony önjárára, a ki szép időben rendszeren itt költötte el családi körben reggelijét. A veranda alsó része a társalgó-szobák egyikébe nyílik s fedett folyosó a lovardával köti össze. A lovarda köröndjének korlátját az átalakítás alkalmával piros bársonnyal borították. Mennyezetéről esilár függ alá, falain négy óriási tükör. A bejáratnál szembeeső emelvényen 12 aranyozott támlájú piros bársony szőnyeggel, melyek felett nagy olajfestmény dekló ménest ábrázol.

A kisérlet lakása.

Királynéknak volt lakosztályából a nagyterem az egy táj folyosóra jutunk, mely összeköttetést képezett az udvarhölgyek, régebben pedig Rudolf trónörökös, Gizella és Mária Valéria főhercegnők lakosztályai közt. E folyosóról nyílt Ferenczy Ida alapítványi hölgynek három szobából álló lakása, mely legközelebb esett a királyné szobáiboz.

A folyosó végében volt Mária Valéria főhercegnő lakása, a felső parkba nyíló ablakkal, középtűt nagy szalonnal, mely világoskék színben volt berendezve. Ettől jobbra a kis toalette-szoba, balra pedig a hálószoba, melylyel Korniss grófnéknak szobái voltak összekötve.

A Magyarországon született királyné, mikor mint asszony idegenbe került, nem tudott megvalni az édes gyermekkor emlékeitől s lakosztályának összes bútorait elvitte magával Welsbe, hol azok mindig a kedves Gödöllőre emlékeztetik.

Korniss grófné lakása utóbb Festetics Mária grófnéknak, királynéknak udvarhölgyének volt berendezve, ki addig a kastély tulsó szárnyában Lipót bajor herceg mostani lakását foglalta el. Innen hat lépcsőn s Gizella főhercegnő leánykori szobáin át a «Kardinalis-gang»-nak nevezett folyosóra jutunk; ebből nyílt Rudolf trónörökös egykori lakása, mely később Gizella főhercegnőé lett.

Ezen négy, illetve öt szobában a világos kékes-szürke szín dominál s a bútorok fényezett, sárga bőrrrel bevonta.

Az oratorium.

A kastély balszárnyának első emeletén Ó Felsége lakosztályán kívül Lipót bajor hercegnek vannak még terméi, mely utóbbiakat az oratoriumba vezetó folyosó köti össze a király lakosztályával, illetve az ebédlővel.

E folyosón egy előcsarnokba jutunk, honnan az oratoriumba nyílik egy ajtó, melynek üveg-falán át belátható az egész templom. Az üveg-fal két végében egy-egy imaszóly, középen pedig hat, bársonnyal bevont, magas támlájú szék áll. Itt végezte királynéknak templomi imáját, a mi eleinte külön udvari misén, később pedig, midőn a gödöllőiek egyre nagyobb számmal siettek ilyenkor a templomba, a közönség rendszeren isteni tiszteletét nézték.

A park.

A kastély két belső szárnya által képezett udvarnak mintegy folytatása a pompás felső park. Puha, eleven zöld pázsit borítja a kavicsos fővénnyel behintett, szélesen kanyargó utak által szegélyezett mezőségeket. A park elején óriási örökzöld fenyo fá tergeti tüleveli galyait, melyek egészen a földre hajolnak. Baloldalt hatalmas gesztenyefasor húzódik s a régi törzsek buja hajtásai úgy összefonódnak, hogy még a napsugár sem törhet át rajtuk.

A fásortól balra, egy kökerítés választja el a parktól azt a kertet, a hol üvegházakban és melegágyakban tenyésztik a virágokat. A kastély homlokzatának jobb- és baloldalán pedig egy-egy díszkert van. A jobboldali, a «Királyné kertje» terjedelmesebb, mint a másik, mely Ó Felsége lakosztálya előtt terül el. Királynéknak igen szerette kis kertjét, s ha rossz időben le kellett mondania kedves sétáiról, ez a kis parkony nyújtott érte kárpótlást. Ide nyílik a veranda is, s királynéknak volt lakosztályának minden ablaka.

Az alsó park a maga természetes egyszerűségében a legvonzóbb s legkellemesebb sétahelye Gödöllőnek.

Legszebb a két park tavasszal és ősszel, mikor a rügy fakad, virág nyílik, s mikor lehull a levél, hervad a virág. S a tavasz és az ősz volt az idő, mikor a király és a királyné is leginkább fölkereste Gödöllőt. Rövidebb-hosszabb tartózkodásra az utóbbi időkben rendszeren ősszel jött el a királyné, mikor lehull a levél s hervad a virág! . . .

A királyi család Gödöllőn.

Az átalakított, az újra ünneplőbe öltöztetett Gödöllő alig hogy a korona birtokába került, egyre jobban meghódította a felségek családot. Királyunkat pompás erdővel, királynékat pedig rokonszenves népevel, lovaglásra kiválóan alkalmas talajával, tiszta, egészséges levegőjével, mely rendkívül jó hatással volt az akkor még kis főhercegnőre, Mária Valériára, kit 1868 szeptember havában hoztak először Gödöllőre s ekkor gyakran látták őt a gödöllőiek pirospozsgás szadai dadájával.

Itt ünnepelte meg ez évben a király névnapját is s a gödöllőiek este fáklásmenetet és szerenádot adtak Ó Felségeiknek, kik azt a kastély erkélyéről hallgatták meg. A következő évben pedig Erzsébet-napját ünnepelte meg lelkesen Gödöllő. Volt fáklásmenetet szerenáddal, kilvilágítás, s a városháza előtt népnünp. Ezóta vált szokássá Gödöllőn, hogy Erzsébet-napkor Magyarország Nagyaszonnyának, Erzsébet királynéknak tiszteletére minden gödöllői,

szegény, gazdag egyaránt kivilágítja lakásának ablakait.

A királyi család gödöllői otthonában mellőzte a feszes etikettet, s gyakran volt hivatalos ebédre a szolgabíró, s Beniczky Ferencz, az akkori jószágigazgató.

Nem egyszer felhozták Ó Felségeik a gödöllői cigányt, vagy egy vándor művészt fogadtak.

A hetvenes években folyton élénkebbé váltak királynéknak gödöllői séjorjai. Valéria főhercegnő mintegy szemlétemást nőtt, erősödött s kis kocsiján, melybe egy shetlandi ponyva volt fogva, — földig érő, bozontos sörénnyel — bejárta Gödöllő egész környékét. Gizella főhercegnő, ki ekkor már Lipót bajor hercegnek volt menyasszonya, különösen a szegények támogatásában lelte örömét. Személyesen eljárt a szegényházba, melynek lakóit ruhával, süteményekkel s pénzzel ajándékozta meg. Rudolf trónörökös nevelői körében komoly tanulmányokkal volt elfoglalva, s szabad idejét rendszeren vadászattal töltte.

A lovas vadászatok.

A király és királyné résztvettek az úrlovások róka- és szarvas-vadászatain s ilyenkor itt volt a magyar arisztokrácia színe-java. A díszes és nagy társaság néha csakugyan festői képet nyújtott, gyakran egész a Dunáig űzte gyors száguldásban a felvert vadat.

Érdekesek voltak az országos agarász-egylet versenyei, a Fácánkertben rendezett galamb-lövészet, de főleg az úrlovások besnyői lövészenei, melyekre külön vonatok szállították a sok idegent.

Királynéknak lovas sétái alkalmával bejárta Gödöllő egész környékét, jól ismerte minden útját s ösvényét. Még dülűtákon s torony irányában is szívesen lovagolt. Kívánságára egy alkalommal toronyiránt való futtatás volt — azaz árkon-bokron keresztül. A versenyben ifj. Fáy Béla lett a győztes, ki a pesti határtól leghamarább ért Gödöllőre.

Királynéknak Gödöllőn saját falkája is volt s ezzel a nagy vadászatról visszatérve, csaknem minden nap delután kiment a határba, hol irlandi mintára készített akadálygátak voltak állítva; a falka rendszeren szimat után ment s így a királynéknak mindig útjába ejthette a gátakat. Mesés dolgokat mondanak királynéknak akkori lovas-bravúriairól. Könnyedén röpült át lovával olyan magas palánkokon, miket még a legmerészebb lovások is gondosan elkerültek.

Vadászat után szívesen látta királynéknak vendégeit a kastélyban estebédre, hol mint a legjobb háziasszony gondoskodott róla, hogy mindenki jól érezze magát. Tudta a meghívottak kedvenc ételét s nagy öröme volt az így szerzett kedves meglepetésekben. Királynéknak végtelenül kedves vendéglátó volt, mindenre kiterjedt figyelmé, kínálgatta vendégeit, akárcsak a legmagyarabb háziasszony, szellemes tréfáival pedig állandó jó kedvben tartotta a társaságot.

A gyermekszobában.

Nagyon kedves, derűt és melegséget sugárzó volt az a kép, mikor a királynéknak visszatérve delutáni lovaglásából, Ó Felségével, a királylyal együtt fölkereste a gyermekszobát, a hol Valéria főhercegnő játszott babúival, meg a magukorú barátinóival, néha Amália főhercegnővel, királynéknak fivérének, Károly Tivadar bajor hercegnéknak leányával, legtöbbször azonban Auersperg Aglaja hercegnővel, de megtrótt, hogy budapesti kis barátinóival is, úgy mint: Berchtold Sarolta, Andrássy Mária (gróf Andrássy Aladár leánya) és a Karátsonyi comtessekkel, a kik ilyen alkalommal rendszeren néhány órát töltöttek Gödöllőn.

Valéria és kis barátinói előadást rögtönöztek, majd zongorához ült valaki, s a főlhangzó ütemekre táncra perült az egész társaság. Igen kedves mulatság volt a «hideg vacsora». Mindnyáján leültek az asztal köré, s a kezüket az asztalterítő alatt tartva adogatták egymásnak a legizletesebb étkek czime alatt hirtelen beszerzett fejes salátát, zöldséget, répát, vizben áztatott s fűrészpárral kitömött kezttyűt, stb. Micsoda vidám kacagás születte volt ez a tapogatózó játék, a mit kis lánya kedvéért a királyi pár is teljesen «szabály szerint» és igen «komolyan» játszott.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ DOLGOZÓ-SZOBÁJA A GÖDÖLLŐI KASTÉLYBAN.

Mikor aztán a «hideg vacsora» is elfogyott, a tömört babot hajigálták egymásra, ha pedig a jókedv tetőpontra hágott, kiterjesztették a gyermekszoba határait, s belevonva a játékba a többi lakosztályt is, a kis királykisasszony büjösdi játszott barátinóival, a mi valóságos házföldfordulással járt. — Így mulatott a király és királyné, mikor nem akartak más lenni, mint szerető apa és a legjóságosabb anya . . .

Királynéknak és környezetük.

Páratlan lelki nemesség, mely bensőség és szívjóság sugárzott ki a megholdogult királyné egész lényéből. És legkivált közvetlen környezetek volt bőven alkalmá tapasztalni e finom, magasztos léleknek megnyilatkozásait. Őszinte, szeretetteljes ragaszkodással viseltetett azok iránt, a kik körülötte éltek, s ragaszkodását azzal a rendkívül kegyes és varázsszal tudta kifejezni, a mely nála szinte lelki szükség volt.

Egyik gödöllői séjor vége felé történt. Már meg volt határozva az elutazás napja is, a mikor báró Nopcsa Ferencz, a királynéknak évtizedeken át odaadó, hűséges főudvarmestere megbetegedett. Az udvari orvos naponta jelentést tett a királynéknak a beteg főudvarmester állapotáról. A jószágos Nagyaszonny maga is többször meglátogatta szobájában a beteget. Az utazás napja mindinkább közelgett s mindenki bizott abban, hogy Nopcsa báró a kitűzött napig felgyógyul. De az elutazást közvetlen megelőző napon az udvari orvos azt jelentette, hogy a beteg semmi esetre sem kelhet útra. Királynéknak, a mint e jelentést vette, utomban Ó Felségéhez a királyhoz sietett s az utazás elhalasztását kérte. «Mert — mondá — azt a szegény jó öregot csak nem hagyhatom egyedül ebben az üres, elhagyott kastélyban!» Felségek urunkat rendkívül megalapozta hitvesének hű főudvarmesteréhez való e gyöngéd ragaszkodása s másnap reggel egyedül távozott Gödöllőről, a királynéknak pedig udvarával együtt bevárta Nopcsa báró felgyógyulását.

«Kedves magyar leányunk.»

A hetvenes évek vége felé a királyi család a szokottnál is hosszabban időzött Gödöllőn, s nagy gondal kezdtek meg Mária Valériának a kis királykisasszonnyal komolyabb nevelését s oktatását. Nevelése Korniss grófnőre, erre a fenkölt lelkű magyar hölgyre, míg

oktatása teljesen Rónay Jácint püspökre, a kiváló magyar tudósra volt bízva, ki annak idején Rudolf trónörös mellé a minisztertanács ajánlotta a magyar történelem tanárául. Különben a kis királykisasszony, vagy, mint felségek szülei nevezték: «kedves magyar leányunk» egész környezetét a legnagyobb gondal volt összeállítva.

Ó Felsége kívánságára az egyes tantárgyakat is magyarul tanulta Valéria főhercegnő. «Leányommal naponként magyarul imádkozzék. Azt akarom, hogy vallásos, de ne vakbuzgó legyen. A vallás vizsárára az élet folyamán mindnyájunknak nagy szüksége van!» Ez volt királynéknak utasítása Rónaynak.

Rendkívül érdekes, mily gondos és figyelmes anya volt a királyné; környezetének nem volt szabad elhallgatni leányának legkisebb hibáját sem. A lefektetésnél mindig jelen volt királynéknak. Együtt imádkozott leányával s aztán egy búcsúcsókkal vált meg tőle. Mikor a királykisasszony szavalni tanult, királynéknak sokat foglalkozott vele. Még kis leány volt Valéria, s nemes gondolkodású, fenkölt lelkű anyja már szívőbe csepegtette az emberszeretet magasztos érzését.

«A mi a tied, oszd meg másokkal!» Erre a fonséges, szép erényre úgy szoktatták rá a «mi magyar leányunk»-at, hogy ebéd vége felé, mikor a czukorkák kerültek az asztalra, engedte, hogy a kis Valéria annyit vegyen magának, a mennyit csak akart. S mikor aztán egész halom volt már előtte, akkor azt mondta:

«Így, ennek fele részét tedd félre, s delután, ha sétálni mentek, oszd szét a szegény gyermekek közt, a kikkel találkozol. Majd meglátod, hogyan fognak azok örülni!»

Valéria szót fogadott. Eleinte csak engedelmeségből, de később már igazi örömmel. Jóra fogékony, nemes lelke megérezte, hogy nincs nagyobb boldogság a földön, mint másokkal jót tenni. Sőt a legközelebbi karácsonykor már neki is volt egy eszméje: csecebecse helyett pénzt kért, a mit majd az utcán szét fog osztani. A királyi szülők boldogan teljesítették kisleányuk kívánságát, s a karácsonyfa ágairól apró zacskók lógtak le, telve újonatj ezüst forintosokkal. Összevéve volt vagy 2—300 darab. S a gödöllői gyerekek, ha kocsiját meglátták, ujjongva kiabáltak: «Jön a Valéria!» s aztán köréje sereglettek, míg ő örömmel szórta

közéjük piczi kezeivel a ragyogó új ezüst forintosokat, czukorkákat, süteményeket, melyekkel mindig meg voltak rakva zsebei.

Valéria főhercegnő szabad óráiban — igazán gyermek volt mindig Gödöllőn. Királyi szülei nem zárták a feszes illemszabályok korlátai közé. Gondolták: leányuk igazán gyermek is, kivált Gödöllőn! Sok szabadságot engedtek itt neki, látván, hogy ez is iskola, mely nemes ösztönöket fejleszt benne: a jószágot s a népszerűtetet. Ezért szeretett ő mindig Gödöllőre jönni, a hol a nép is úgy várta mint az áldást, a mint hogy azt is hozott magával. Egészen a magunkénak tartottuk őt s még a szomszéd faluheliek sem hívták másként, mint a «gödöllői királykisasszony».

Rusztimo és Mahomed.

A gödöllői királynakok sok tréfás emléke fűződik Rusztimóhoz, ahhoz a kis szerecsenhez, kit Sefer pasa, egy lengyel gróf, a kinek Gleichenberg vidékén volt nagy birtoka és kastélya, ajándékozott királynéknak. A királyné jó szíve megéset a kis törpén, kivel mindig a leggyöngédebben bántak, Felségek Asszonnyunk szavai szerint, úgy «mint egy délszaki növénynyel». Megtanult írni, olvasni, majd a vallásban is oktatást nyert, utóbb meg is keresztelték, s hogy a szórakozásban se legyen hiánya, egy kis ponyva áll rendelkezésére.

Mulatságos dolog történt egyszer ezzel a szerecsennel, a kinek czivakodó természete volt, s e miatt nem egyszer volt baja a parasztiakkal, midőn a plebánoshoz vagy kántorhoz menve magyar szóra, az utcán incselkedett velük. A lovászmester Valéria főhercegné tiszteletére zsákversenyfutást rendezett egy alkalommal a felső parkban Rusztimóval és Pepivel, a kis lovászuival, a kit titkon szintén szerecsenné feketített. Rusztimo nem tudta, ki lesz a versenytársa. Zsákba varrták mind a kettőt s verseny után — melyben Pepi lett a győztes, — midőn kifejtették a zsákokat, Rusztimo, a mint meglátta fekete párját, úgy elálmélkodott, hogy mozdulni sem tudott, min az előkelő nézők józindul kacagtak, de senki sem jobban, mint a királykisasszony. Jó negyedóra telt el, míg Rusztimo meglepetéséből magához tért és felismerte Pepit.

Többször kivitték a buksi kis szerecsent az uradalmi szőlőkben rendezett szüretre is, hol a

puttonyosok közé sorozták. Az apró fekete emberke, hátán a puttonnyal, a mint ügyetlenül esett-lebotlott a szedők között, igazán olyan volt, mint valami szüretelő krampusz. Ügyetlenségén roppant jól mulatott a kis Valéria főhercegnő.

De szomorú napokat is élt ez a kis emberke Gödöllőn! Egy őszön veszedelmes tüdőgyulladását kapott. Aldott emlékü királynéknak igen aggódott miatta, kinos fuldoklásában nem egyszer maga nyújtá neki a csillapító gyógyszer szobát, a bátorító szóval biztatta a nehéz beteg.

Volt egy másik feketebőrű pártfogója is üdvözült királynéknak: Mahomed, egy nubiai szerezsen, kit a bécsi kiállítás alkalmával az egyiptomi alkirály küldött ajándékkul Erzsébet

Letűnt napok.

A királykisasszony mindig vidám, jókedvű volt Gödöllőn. Egyszer Auersperg Aglaja hercegnővel, e kedves barátjával sétált, midőn megpillantottak egy vándor verklit. Kedvük jött a kastélyba hinni, hol a rokkant vitézzel egy óra hosszáig forgattatták sipoló hangszerét, ő meg táncoltak mellette, mint két boldog gyermek. Aztán a siplást jól megjutalmazva bocsáták el.

Nagyon szeretett Valéria főhercegnő már kis korában a haraszi erdőben sétálni, melynek főútját most «Valéria-út»-nak hívják. Eljárt ott a vadászházba is etetni a csibéket és más baromfiakat, a miben nagy kedve telt.

Az Erzsébet-emlék Gödöllőn.

Nagyszasszonyunk emlékéhez méltó gondolat volt, úgy megörökíteni alakját és nevét, hogy a természet maga, a melyet egész életén át imádott, szolgáljon hozzá keretül.

Az alapeszme Darányi Ignác földmívelésügyi miniszteré. Ő kezdeményezte, ő hajtotta végre ezt az eszmét.

Nemzeti gyászunk legelején, 1898 november 19-én kezdeményezte Darányi Ignác az Erzsébet-fák ültetését s az Erzsébet-ligetek létesítését. A mozgalomnak fényes eredménye lett: az ország különböző helyén 3 milliónál több fa és

nyugszik. A szikla két oldalából csergedező patak tör elő s a szirték közt helyenként elrejtőzve, gyors folyással halad a park lapályos részébe. A sziklacsoport elő részén lépcsős feljáró kis terrasra vezet, a honnan pompás kilátás nyílik messze vidékre. A terras alatt bronz tábla van a sziklák közé helyezve, rajta a következő felírás:

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ
EMLEKÉRE.

A tábla alatt antik kőpad kínálkozik pihenő helyül.

A repkényvel befutott, mohos sziklacsoport előtt, a domb tövében, pompás pázsit-köröndben áll a királyné szobra, mely a széles, négy sor fával szegélyezett úton át a főbejáró, illetőleg a királyi kastély felé tekint.

Az összbemérés, melyet ez az elrendezés a szemlére gyakorol, valóban megkapó. Hatalmas sziklacsoport előtt a szobor, a háttérben öserdő, jobbról a vidék panorámája. A százados jegegyfákkal szegélyezett országútról már messziről, a mint Kerepes községet elhagyjuk s a bolnoki hegyre értünk, felénk ragyog a királyné szobra. Balról pedig Gödöllőnek Mária Valéria sorra eső része, s a Kálvária határolja a látókört.

Hogyne állana szobra Erzsébet királynénak Gödöllőn, a melynek minden fája, fűje, virága egy-egy eleven emlékeztető az ő szelid jóságára, mosolygó fájdalomára? Hogyne álltanaszobrot a Megdicsőültnek Gödöllő népe, az a nép, a melyet Ő is annyira szeretett, s mely nép még emlékében is imádja.

Aszoborbizottság, melyben képviselve van a lakosság minden osztálya 1898 november 6-án alakult, elnökévé Kapezy Vilmos főszolgabíró; alelnökké: Deiningger Imre kir. tanácsos, jószágigazgató és Pirkner Ernő erdőmester; a végrehajtó bizottság elnökévé: Ripka Ferencz, a Ganz-gyár igazgatósági titkára; ellenőrökké: dr. Pruzsinszky József esperes-plebános és Garan Dániel ügyvéd; pénztárossá: Elefánty Béla községi jegyző; titkárrá: Brüll Lajos ügyvéd-jelölt; jegyzővé: apci Polyák Ambrus szolgabíró; bizottsági tagokul pedig: Ádám Ferencz bogárnármester, Albert Pál mészárosmester, Bara István földmívelő, Bródy Zsigmond főrendiházi tag, Cserba Ferencz kir. járásbíró, Egyed Lajos állomásfőnök, Fekete Imre borászati szövetkezeti igazgató, Gönczy Benő ref. lelkész, Hejk István szabómester, Jámor András fuvaros, Kárász Pál takarékpénztári igazgató, dr. Klein József rabbi, Lénárd Pál oszondó-százados, Magyar Kázmér földmívelő iskolai tanfelügyelő, Nick Ede kir. tan. jószágigazgató, Pálincz András fuvaros, Pettera Hubert udv. vadászmeister, Polner Lajos ügyvéd, Rettgehi Ferencz adótárnok, Récsán János koresemáros, Szondy Lajos községi főjegyző,

ben aranyozott virágfüzerek díszítik; felirata a következő:

(A talapzat előlapján.)
ERZSÉBET KIRÁLYNÉ
(A talapzat hátlapján.)
KÖZADAKOZÁSÓL
1901.

A szobor, mely maga 2¹/₂ méter magas s a budapesti Beschoner-gyárban bronzból öntött, a parkban sétáló királynét ábrázolja, a mint egy pillanatra ernyőjére támaszkodva megáll s maga elé mereng; balkezeben legyezőt és sáta közben szedett virágot tart.

A művész szépen fejezte ki a szoborban a plasztikai nyugalmat, másrészt azt a könnyed, szintelégies bájt, a mely boldogult királynéknak megjelenését jellemezte.

RÉGI ÖSSZEFÉR- HETETLENSÉGEK.

Az összeférhetetlenségről szóló törvényjavaslat feletti vitákban, melyek most a képviselőházat foglalkoztatják, alig voltak eddig tekintettel a magyar közélet történeti hagyományainak nagy és intő tanulságaira. Pedig nemzeti múltunknak nincs oly korszaka, melyben az összeférhetetlenség kérdése, a köztisztviselői és törvényhozói állás minden gyanun felül álló hozzáférhetlensége a közvélemény szorgos gondoskodásának tárgya ne lett volna. Nemcsak országos törvényeinkben kell ennek nyomait keresnünk, de lépésről-lépésre kideríthetjük fejlődését köztörvényhatóságaink életében is.

Már az 1649. évi 46-ik törvényekben is előfordul az összeférhetlenség szabályozásának egy neme, mely megtiltotta az országgyűlési tárgyalások alkalmával bármilyen címek, ajándékok vagy kintetések elfogadását. Ezt a törvényt azóta többször is megújították. Az 1790-iki országgyűlésen úgy az alsó tábla, mint a főrendi tábla tagjai nagy része is nyilvános esküt tett arra, hogy az országgyűlés ideje alatt nekik ígért vagy följajánlott címeket, hivatalokat és kedvezményeket még az országgyűlés után sem fogják elfogadni.

A negyvenes években már maguk a megyék tették esküt követekkel, amár az utasításuk ellen cselekvő követek amúgy is visszahivatkozottak. Így 1847 október 18-án Pest megye is megeskettette a maga követét, hogy hat évi időn belül hivatalt vállalni nem fognak. Erdélyben öt évi időre eskették fel ugyanerre a követeket.

Mindazáltal úgy az 1840-iki, mint az 1843-iki és 1847-iki országgyűlésen is sok volt a panasz, hogy az egyik pártion igen sok tisztviselő foglal helyet.

De nemcsak a nemzet törvényhozóinak, hanem a köztisztviselőknélnek függetlenségére is gondoltak az ősek, s az 1729. t.-cz. 18. szaka-

A KIRÁLYI CSALÁD.

A 70-es évekből való fényképek után.

királynénak. Erre a délafrikai népfajra jellemző a rendkívüli honvágy. A nubiai nem bir néhány hónapnál tovább idegen földön megmaradni. Így történt Mahomeddel is. Alig volt pár hónapot az udvarnál, szótlan, búskomor lett. Királynénak megszánta a búsuló afrikait, s megkérdezte tőle, mi bántja? A nubiai így felelt:

— Szüleimet szeretném még egyszer látni, aztán újra visszajönni!

Kivánsága teljesült. A külügyminiszterium útján, gazdag ajándékokkal megrakottan tért vissza csakhamar napsütötte hazájába. Alig mult el néhány hónap, a jó szerezsen ismét Bécsben termett. Nyilván belátta, hogy oly jó dolga még álmában sem volt, mint a királyné udvarában. Hanem bizony nem sokáig tartott ez a boldogság sem. Néhány hónap múlva megint csak erőt vett rajta a honvágy. Visszaküldték ismét s aztán nem is tért többé vissza.

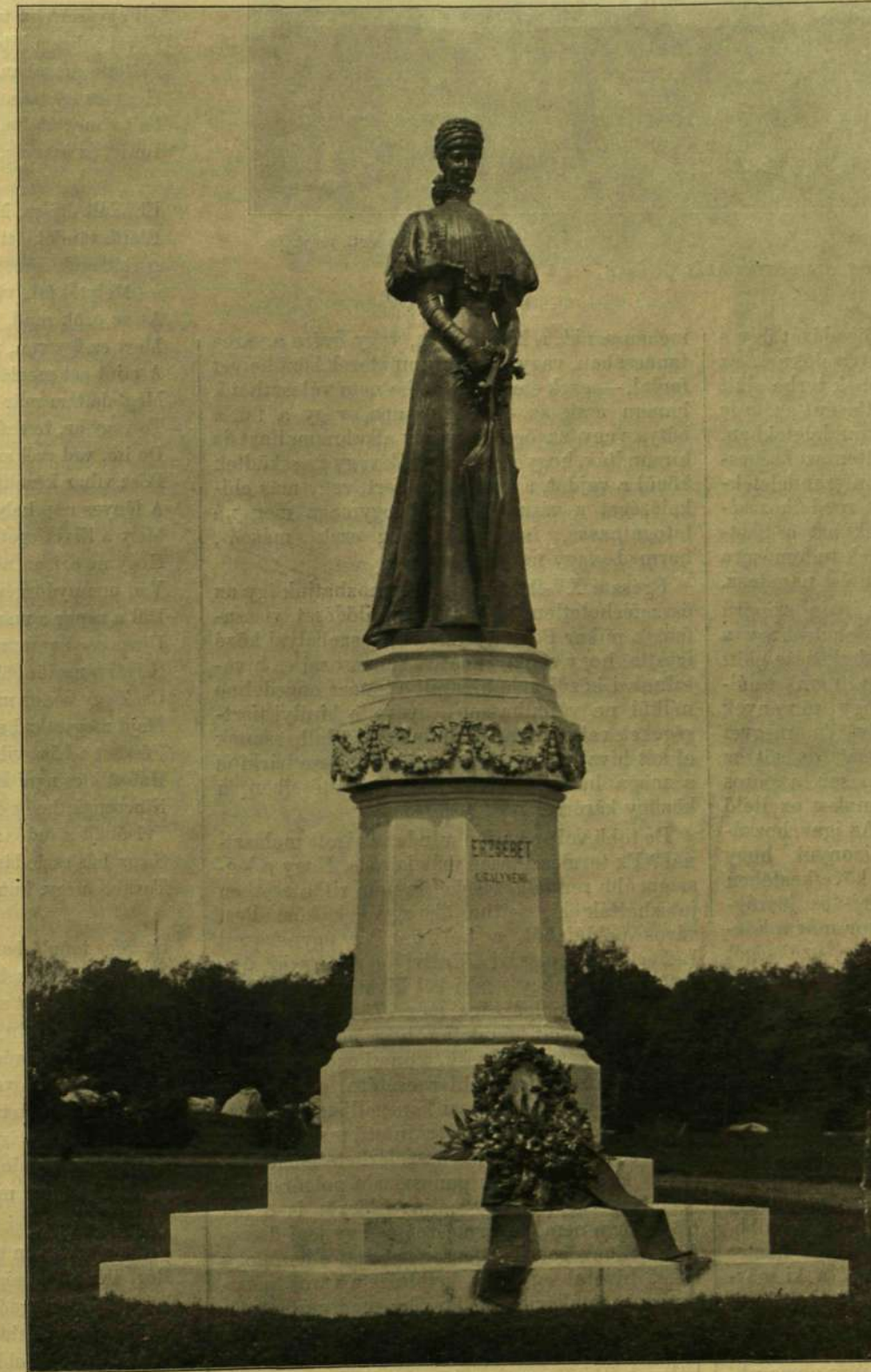
Egyszer felséges anyjával az erdei úton sétálva, találkoztak egy bögres tóttal. A jámbor atyafi, nem sejtve kiletöket, szörnyen kinálgatta a bögréket. A királykisasszonynak megtetszett két szép színű, kiválasztá, s anyja engedelmével meghagyta a tótnak, hogy menjen a városba s várakozzék a kastély előtt rájuk. Jano várakozott szépen, s megpillantva a hazatérőket, nyomban hozzájuk csatlakozott. A kastély portása észrevéve ezt, integetett nagy botjával, hogy maradjon el, de hiába, mert ő bizony nem tágitott. S jól is tette. A királykisasszony meghagyta, hogy vegyék meg minden bögréjét dupla áron, magát pedig vendégléjk meg.

Mind ez csak a gödöllői vidám égalatt történhetett meg, ott is úgy, hogy egy jószívű királynéknak felett mindig a kedélyege ragyogott.

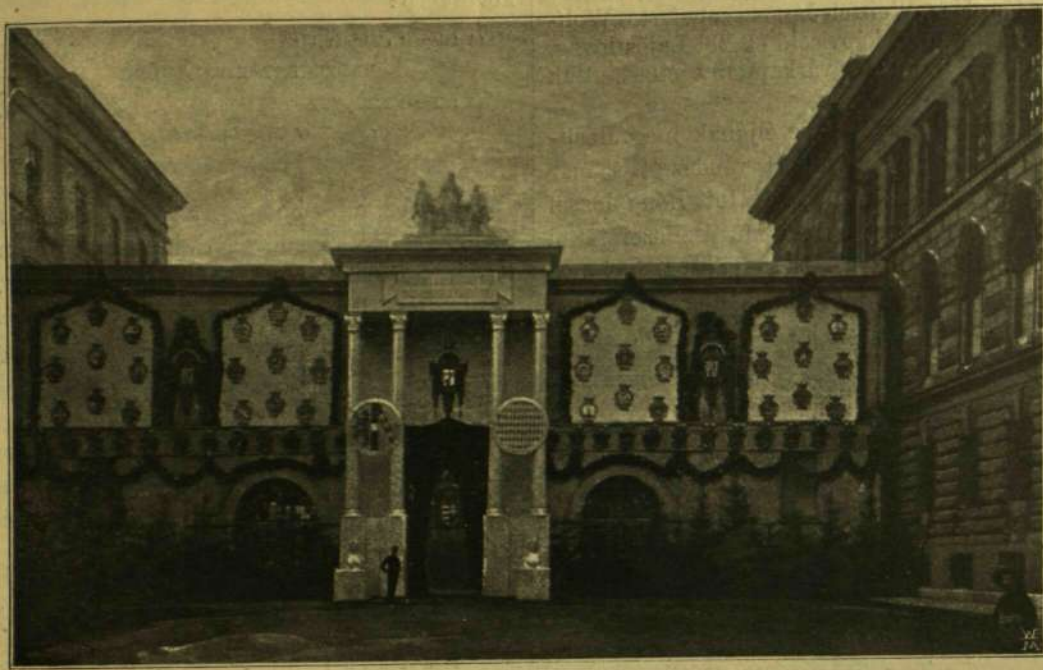
száznál több liget viseli megdicsőült királynéknak nevét. Ezek közt a legnagyobb, legszebb a gödöllői Erzsébet-park, melynek telepítése 1898 november havában kezdődött.

A királyi kastély kertjével szembe eső s a haraszi erdővel határos park terjedelme 52 hold; egyik része árnyas erdő, széles utakkal és játékhelyekkel, nagyobbik fele pedig díszkert, szebbnél-szebb csoportosítással. Az egész parkterületet szép kerítés veszi körül; öntözésére csövezeték van fektetve, a melybe a sziklacsoport alatt elhelyezett nagy medenczéből jut a víz.

A park díszes főbejárójától széles úton hatalmas sziklacsoporthoz jutunk, melynek egyik magasba nyúló szirtjén kőből faragott korona

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA GÖDÖLLŐN. — Róna József szobornívő.

Goszleth fényképe.

ZÁSzlószentelés a Ludovika Akadémiában. — A kerti kapu díszítése.

szára, mely minden ajándék elfogadását úgy a megyei, mint az uradalmi tisztviselőknél az ajándék kétszerese visszafizetésének terhe alatt szigorúan megtiltotta, többször történt azóta is hivatkozás a megyei szabályrendeletekben. Pozsony, Árva, Liptó, stb. ismételtlen szükségesnek tartották újabb és újabb szabályrendeletekben szerezní érvényt a törvény rendelkezésének. Fiscalis actióval fenyegették azt a tisztviselőt, a ki hasonló visszaélésnek tudomására jöve, arról haladéktalanul följelentést nem tesz.

A közigazgatási erkölcsöknek ilyen szigorú mérlegelése mellett szembetűnő lehet, hogy a fent nevezett országos törvény keletkezése előtt semmi törvényes szabályozás nem találjuk a kérdésnek. Nemcsak hogy törvények nem tiltották azelőtt a királyi és megyei tisztviselőknél ajándék elfogadását, de sőt az 1498. évi 4. törvényekkel egyenesen a peres felek tetszésére bízta, hogy adjanak-e az itélő mesternek ajándékot vagy sem? Az igaz, hozzáteszi a törvény, hogy ha bebizonyul, hogy az itélőmester a kapott ajándék következtében igazságtalanul ítélte, büntetése fej- és jóságvesztés. De még később is, mikor már a közszellem komolyan érezni kezdte a szükségét annak, hogy a bírák részéről az ajándék elfogadását lehetetlenné tegye, kivételt tettek az enni és inni valókra, a mi jellemzi a régi patriarchális erkölcsöket.

Tagadhatatlan azonban, hogy az egyes törvényhatóságok a saját hatáskörükben nem érték be a törvény hézagjaival s pótolni igyekeztek azokat. Árvegye már 1687-ben 24 ft bírságot és hivatalvesztést mondott ki a pénzt elfogadó tisztviselőkre, a megvesztegetőkre pedig 12 ft büntetést szabott. Liptó megye még előbb, 1650-ben szabályt alkotott, hogy bírói tisztet egyáltalán ne is viselhesen olyan, a ki másnak szolgálatában áll, vagy másnak a lekötöztetije. Ugy látszik mégis, hogy a köztisztviselői összeférhetlenség ez utóbbi nemére nézve volt fölmentésnek is helye, legalább úgy olvassuk, hogy Szatmár megye hatóságok kérelmére 1633-ban bizonyos Pásztor Máté csak úgy fogadta el a jegyzői hivatalt, ha megengedték neki a Perényiek szolgálatában is tovább működni, a mit ünnepélyesen meg is ígért a megye.

Az az elv, hogy senki, a ki közhivatalt visel, másnak szolgálja nem lehet, már sokkal előbb, a XVI-ik század közepén érvényesült az erdélyi szászoknál. A szász nemzet 1550-iki statútumai, Szeben város 1552-iki „Artikelbuch”-ja ismételtlen és egész világosan kifejezik ezt. Még tovább mennek egyes városi törvényhatóságok. Brassó városa például még a kereskedéstől is eltiltotta a várostól fizetést húzó, a város szolgálatában álló hivatalnokokat. Itt látjuk a mai érdekeltiségi összeférhetlenségnek legtisztább fajtát.

Még további példákat mutatnak a tisztviselői kar teljes függetlenségének biztosítására Kozlovár város 1537-iki artikulusai, melyek értel-

mében senki, a kinek atyja, vagy fivére a város tanácsában, vagy a czentumpáterek közt helyet foglal, — ezek életében oda be nem választható, hanem csak az egyik, az apa, vagy a fiú, a bátya vagy az öcs. Ugyanez alkalommal azt is kimondták, hogy senki a bírák vagy az esküdtek közül a vajdát, a királyi embert, vagy más előkelőséget a város ügyében egymaga meg ne látogathassa, hanem mindig csak második, harmad- vagy negyedikével.

Egész a XV-ik századig nyomozhatjuk így az összeférhetlenségi kérdés kifejlődését visszafelé, a mikor Pozsony város már szabályai közé igttatta, hogy senki a város tanácsosai és hivatalnokai közül más hivatalt a tanács engedelmével ne vállalhasson, kivéve a királyi tisztségeket, valamint az esküdtek ne foglalhassanak el két hivatalt, annál kevésbé keresse bárki is a maga hasznát hivatalos kiküldetésében, a közügy kárára.

De több volt-e vajjon mindez az írott malaszt-nál? Ez természetesen más kérdés. Hogy a legszigorúbb rendelkezéseket is nem ritka esetben játshatták ki, sejtethetjük egyebek közt Pest város példájából, a hol bár az úgynevezett Laffert-féle császári királyi commissió úgy intézkedett, hogy senki két hivatalt nem viselhet, a város polgársága még 1754-ben is egyre kérelmezni volt kénytelen, hogy ennek az elvnek érvény szeretessék. Vonakozott pedig e sérelem bizonyos Püchler esetére, a ki abban az időben gyám és városi kancellista volt egyszerre. Érdekesek a nagytekintetű magisztratus érvelései, melyekkel az összeférhetlenségnek ezt a kivételt a panaszoló polgársággal szemben szépiteni próbálja. Először is a két hivatalban nem lát természetes vagy jogi összeférhetlenséget, másodsor az veti ellen, hogy a két hivatal együttes betöltése a város pénztárára megtakarítással jár; harmadszor a polgárság beleegyezésével történt. De különben is — teszi hozzá végül — a Laffert-féle szabályzat illető pontja a község óhajtatására vétett fel, ha tehát attól most eltér, nem követ el semmi szabálytalanságot.

Ez az utóbbi okoskodás azonban alighanem oly merész volt, hogy a tanács maga is visszariadt tőle s ezért békítőleg hozzátette, hogy «bár e szerint Püchler lemondásra nem volna kényszeríthető, mindazáltal, mivel a két hivaltal magára nézve ő is igen terhesnek tartja, a kancellistaságról önként lemondott.

Nem volt szabad prókátorságot sem űzni, pl. assessornak, ha csak saját és családja ügyében nem. Abauj megye legalább ezt határozottan megtiltotta, és méltán, mert nem ritkán történt meg ily többfelől elfoglalt személyeknél, hogy «akármilyen dolgok forgottak volna, csak per hamartrádnem s olyan — mondván, — dolgoz-kám vagyok, nyerjük az időt, kénszerítették a dolgot is állhatatlan delibérációra hozni.»

Ilyen jónak és igazságos rendezéssel iparkodtak nálunk már régen elejét venni a hivatali

érdek- és kötelesség-összeütközéseknek, míg végre megérett a dolog arra is, hogy az országgyűlések foglalkoznak vele s általános kötelező formába öntsék a bírói és törvényhozási függetlenség biztosítékait. Mindez természetesen a régi társadalmi élet egyszerűbb igényeire való tekintettel történt, de azért jellemző a magyarság gondolkodásmódjára, hogy a nemzet a közérkölcök védelmében már ekkor ösztönyszerűleg felismerte azokat a veszélyeket, melyeket az összeférhetlenségi esetek a közzjóra nézve magukban rejtnek. V.

IGAZSÁG.

Élt egyszer egy tudós, ki bár sokat látott, Egyet sohsem látott még: az igazságot! Feltette magában, az lesz feladatja, Hogy az igazságot bárhol felkutassa, És ha megtalálta, rámutat majd: Tessék, Im itt az igazság, másutt ne keressék!

Elindult útjára. Mindjárt, hogy szétnézett Előtte tündöklött a csodás természet, A csillagok ezre, fénye a jó napnak, — Melytől fák, virágok életerőt kapnak, — Az az örök rend, mit nem zavar meg semmi, Mert ez így van, volt, lesz, ennek így kell lenni. A mint ezt meglátta, büszkén felkiáltott: Megtaláltam már az örök igazságot, Te vagy az, természet, imádlak örökre! De im, vad szél száguld a légben dörögve, Bósz vihar közelít s mint a sötét bánat, A fényes nap helyén felhőtábor támad, Mely a tiszta eget szépen betakarja, Hogy ne árton neki zivatara haraga. Vad mennydörgés dörög, fényes villám csattan, Dűl a zápor s már a másik pillanatban Újra esend van; minden olyan, mint volt régen. Szivárvány tündöklök a kiderült égen, Csak egy bokor mellől hallszik fájó ének, Majd megszakad szíve ott kis fülmilének, Fészékét a bósz vihar szétszórta, leverte, Halott kicsinyei szétszórva, leverve... Nincsenek, hogy öt víg dallal fogadhassák. Felsőhajt a tudós: Itt nincs az igazság! S egy bús családossal újra gazdagban Tovább megy, kutatni, vágya olthatatlan!

Szorgos tanulásban töltött napot, éjet, Minden bölcsészeti eszmében elmélyedt; De hiába! tanult annyi könyvet végig Hiában akart vón hinni szegény mélik! Látva, hogy ez védi, mit egy másik támad, Érezte, agyában vad zürzavár támad, Ismerte az egész tudományvilágot, Csak egyet nem ismert: azt, a mire vágyott; Lelke meghasonlott, ki is fáradt teste, De az igazságot még egyre kereste!..

Fagyos téli estén az utczán bolyongott, Régi ábrándja még most se hagyott nyugtot. Látja, hogy megdőlvé az utczaszegletnek, Gubbaszt egy halovány, sápadt arcú gyermek. Hozzámegy. «Hol lakol? » «Szállásom az nincsen! Árva gyerek vagyok! Gondozóm az Isten!» Szemei csillogtak. Könyv látszott azokiban, Érezte a tudós, hogy szíve megdobban. Fogta a kis árvt, magával vezette, Örökre fogadta, örködtött felette.

Lelkébe sok szép és nemes magot vetett... És szálltak az évek, szálltak fejkü felett, Fért lett a gyermek, van már kis családja, Puha, meleg fészek; örül, a ki látja. Az öreg tudós is itt talált nyugalmat S míg a kandallóban víg lángok táncolnak, Mélázva meséli, hogy rég mire vágyott; Megtalálni a nagy, örök igazságot! «Kedves gyermekeim» — szól, hangja megrezdül, S ragyogó könyv csillog szeméin keresztül, — «Most már megtaláltam, ölelve titeket, Mert nincs több igazság, csak a szent szeretet!» Miklós Elemér.

KÉT ÜDVÖZLŐ LEVÉL.

Egyik közelebbi számunkban képben bemutatuk Felekiné Munkácsi Flóra csoportosított emléktárgyait, koszorúit s eme közleményünkhöz pótlólag, most még egy pár érdekes levelet is közlünk azok közül, a melyeket a művésznőnek búcsúzása alkalmából, tisztelői, barátai nagy számban küldöttek az ország minden részéből.

A levelek, egyik Prielle Kornéliától, másik Vadnay Károlytól, itt következnek:

I.

Kedves pályatársam, szeretett Flóra! Megszámlálhatatlanok a te babéraid, és azokkal elhalmoz ma téged — e dicsőséges és mégszomorú napon — a közvélemény. Az én véleményemet pedig távozásod felől, olvasd le kis koszorúm szalagjáról. Míg a megjelölt babérolevelek azt mondják: mely színdarabokban voltam szerencsés veled együtt működni. Fogadd szívesen, és ha néha reá tekintesz, emlékeztessenek voltam művészeted útján, őszinte barátinód az életben, és hűségeseled maradok ezután is a nyugalom szép ösvényén. Budapest, 1901 április 16.

Prielle Kornélia, Szerdahelyiné.

II.

Mélyen tisztelt, kedves barátinóm! Ott szeretnék lenni utolsó tapsommal és éljenemmel azon az ünnepi estén, melyen fényes sikereinek színhelyétől: a Nemzeti Színházról búcsút vesz. De folytonos betegkedésem — fájdalom! — nem eresz. Csak annyit tehetek, mint némely vígjáték fontosság nélküli személye: lelvélben jelenek meg. Emlékek raja kóryez, midőn pályafutására gondolok. Hisz ott voltam — s élénken látom ma is «Choissey kisasszony»-t — az első estén, midőn a nagyszépségű és tehetségtű fiatal lányt első színpadunk eljegyezte magának, az akkori nyomott viszonyok szerint szűk háztartásra, de annál többet számító dicsőségre. És aztán hosszú időn át hány-szor, de hány-szor hajoltam meg hódításai előtt, a mint a sokaságot megígérte beszédes szemével és bensőséges hangjával, szemet és szívet egyaránt meghódítva.

Rosz idő volt az a magyarnak, művészet és irodalom — napfény hiányában — nem bőven termé, mint ma, a kalászt. De ne bánjuk, hogy átéltek, mert voltak nemes eseményeink. Sokat ért az akkor, ha valaki úgy tudott, mint kedves, tisztelt barátinóm, lelkesedni és lelkesíteni.

Hosszú ideig szerencsés lévén emelkedő pályáját éber figyelemmel és igaz barátsággal kísérni, jól tudom, hogy édes emlékek mily nagy kinestárával vonul a magánéletbe vissza. Legnagyobb jutalma, hogy az emlékezés, az öntudat lesz ezután is lelke-knek balzsama, öröme, vigasztalója.

A sors tartozik Önnek azzal, hogy életének tartós alkonyát is olyanná tegye, mint a nyájas öszt, melyben megvan a tavasznak is mosolya, kelleme. Egykor boldog lakodalmán, mint ifjú vőfély, szívemből kívántam, hogy a kötött nemes frigy árasza Önre a földi élet minden áldását; zavartalan boldogságban, hitvesi és anyai örömeiben. És ez a hó óhajtatás nagy mértékben teljesült, mert a kitünő művésznő, egyszerűsége, mint hitves, anya és jótékony nő is a legnemesebb példaképek közé emelkedett. A gondviselés teljesítse be ép úgy mai óhajtatásomat is, azt, hogy boldog család életét, kedves férjével, az én tisztelt régi barátomával együtt, terjeszse igen hosszúra, és mindig vidámra, hogy egykor úgy emlegessék kettejüket, mint hazai szívilágunk Philemon és Baucisát.

Legszíntebben óhajlja ezt, tisztelt, kedves barátinóm — igaz híve Vadnay Károly.

KÜLÖNÖS VERSENYEK.

Semmi sem jellemzi jobban az angolok versenyési szenvedélyét, mint azok a különös, bohókás versenyek, melyeket előkelő urak és a köznép fiait egyaránt szeretnek rendezni. Sokszor jóízű humor nyilatkozik bennük, sokszor csak hőbortos szeszély, de az angol nép valódi élvezettel, s olykor a legnagyobb komolysággal nézi a legfurcsább versenyit is.

Híres volt e tekintetben az öreg Queensberry herceg, a kit a csúfneveket kedvelő angolok «az öreg Q»-nak nevezték. Egy alkalommal egy kovácsműhely előtt látta, hogy valaki egy keréket hajt be az udvarra nagy gyorsasággal. Eszerevette azt is, hogy ügyes ember keréket hajtva sokkal gyorsabban tud futni, mint a nélkül, mert az előtte forgó kerék mintegy vezető útjá-

ZÁSzlószentelés a Ludovika Akadémiában.

A király megérkezése az ünnepélyre.

ban. Az öreg lord erre a falubeli kovács és borbély között versenyt rendezett úgy, hogy az előbbi a herceg kocsijának a hátulsó kerekét hajtja maga előtt, az utóbbi pedig magában szaladjon. Hamar kiderült, hogy a kocsikerék nem elég magas. A herceg erre egy láb magas deszkadobogót állított fel a versenyző tér hosszában s a kovács ezen hajtotta a keréket, míg maga a földön futott. Így aztán könnyen le is győzte a borbélyt.

A kerékpáros versenyek terén is teremtek furcsaságok: félkezü, féllábú biciklisták igyekeztek legyőzni egymást, — de a legeredetibb a néhány évvel ezelőtti Bradfordban tartott verseny volt egy kerékpáros és egy hivatásos gyorsfutó közt. A távolság egy angol mérföld volt s a feltétel az, hogy a kerékpáros hátrafelé biciklizik, a gyorsfutó pedig gyalog megy. A kerékpáros győzött nagyon könnyen, de megvallotta, hogy ha a távolság még egy fél mérfölddel nagyobb, elvesztette volna a versenyt.

Egy Sir John Astley nevű katonatiszt talán még nagyobb kedvelője volt a versenyészebeli furcsaságoknak, mint az «öreg Q». Különösen állatokat szerettét betanítani versenyfutásra. Ő rendezte Windsorban az egyetlen versenyt, a melyben valaha csirkék szerepeltek. Egyszer ugyanis észrevette, hogy a kis csibék milyen gyorsan tudnak odafutni az anyjukhoz, mikor eleséget szórnak elébe. Mindjárt szerzett egy tyúkot, melynek kis csibéi voltak. Tisztársai mindegyikének adott egy csibét s mindegyik más színű szalagot kötött a magának a nyakára, hogy megismerje. A csibéket ötven ölnyire vitték anyjuktól, hogy a melyik hamarabb ér hozzá, az győz. Minden tiszt adott egy aranyat s az így összegyűjtött pénz azé lett, a kinek a csirkéje nyer. A verseny ünnepélyére kiutazott Londonból Windsorba a testőrség egész tisztikara. A verseny tetszést aratott s meg is ismételték. Talán divatba is jött volna a csirkeverseny, ha ki nem sül, hogy mindig csak a Sir John Astley csibéje győz. Kiderült, hogy a jökevdűtűr kiválasztotta magának a legerősebb kis kakast, a melylyel a többiek közül egy se tudott versenyezni.

Híresek a versenyrendezés terén kifejtett találékonyságokról Yorkshire és Lankashire munkásemberei. Így egyszer a wakefieldi koreszmában két munkás versenyre kelt, hogy melyikük tudja egy pálnkás üveg dugóját hosszabb ideig az orrán egyenesen tartani. Egy más alkalommal egy szeszember versenyzett egy féllábú vasúti kapussal, hogy ő egy talicska szemet tol maga előtt s mégis hamarabb ér célhoz, mint a másik egymagában. Csakhogy a féllábú kenguru módjára oly ügyesen ugrált, hogy a talicskát, a kit az út rozszasága is tartóztatt, hamarosan elhagyta maga mögött.

A múlt század elején híres cricket-versenyt rendeztek Londonban, a melyben az egyik párt csupa félkezü, a másik meg csupa féllábú em-

berből állott. A verseny a londoni előkelő közönség óriási érdeklődése között folyt le.

Nagyon szeretnek egymással versenyezni a londoni hordárok is, kiknek a Covent Gardenben van a főállomásuk. Tíz évvel ezelőtt egyszer versenyre keltek. Az egyik magas, léczekből készült gyalgábon járt, a másik meg egy nagy zsák krumplit vitt a vállán. Az előbbi gyorsabban járt, de minduntalan megakasztotta útjában a városi forgalom, meg a rendőrség. De azért mégis csak hamarabb ért a célhoz. Ilyesforma bolondos versenyeket akárhányszor látni az angol városok utcáin és terein.

EGYVELEG.

* Ásatások Babilonban. A német Keleti-társaság most megjelent évi jelentése nagy sikerekről emlékezik meg, melyeket a társaság a múlt évben Kasz-ben, Nebukadnezár király székvarában folytatott ásatásokkal ért el. Nin-mach istennő templomát egészen kiásták, úgy szintén feltárták a Marduk istenről elnevezett utat is, melyen az ünnepélyes körmenetek szoktak volt végig vonulni. Kiásták Babilonia nemzeti szentélyét, a csagilla Marduk-templomot is, s közben sok érdekes és nevezetes régiséget találtak. A leletek között nagy mennyiségű a különböző iparművészeti tárgy, kisebb ékszer, háztartási eszköz stb., de találtak két lapislazuli-hengert is, televesző felirásokkal, továbbá egy csomó ékírásos táblát. Ezek megfejtése azonban még hátra van.

* Legtöbb vak van az európai országok között Oroszországban, mintegy 190,000, azaz ezer lélekre kettő. Kétségtelen, hogy a hosszú tél is hatással van a vakság elterjedésére, de még inkább az orosz köznép tisztátalansága.

* A gyémántkereskedés igen jövedelmező vállalat. Kimberleyben egy karat gyémánt ára körülbelül 22 korona, de mire kicsiszolják s elárúsításra előkészítik, Európa drágakő-üzleteiben 400—500 kor. lesz az értéke.

AZ AKADÉMIA PARANCSNOKA ÁTADJA A ZÁSzlÓT A NÖVENDÉKEKNEK.

* Disznókat is használnak Khinában székérhúzásra, de nagyobb részt csak kis parasztkocsikat vontatnak velök.

* Legkevesebb ujság az európai államok között Oroszországban jelenik meg, természetesen az ország nagyságához képest; összesen mintegy 900. Angliában a népesség arányához képest négyszer, Franciaországban ötször, Németországban pedig hétszer annyi hírlapot adnak ki.

* Drága járdát készített lakása elé Vanderbilt Vilmos ismert new-yorki milliomas. Az egész mintegy 200,000 koronába került; fő alkatrésze, a legnagyobb járdakő a világon, szállítással együtt ötven-ezer korona volt.

* Zsebkendő-hírlap. Madridban nem rég egy vállalkozó napilapot indított meg a közép számára. Ennek a lapnak érdekes különösége van; ugyanis, papir helyett vászonra nyomják s nyomdafestékű oly anyagot használnak, melyet a Madrid városában mindenütt található közkútak vizével könnyen le lehet mosni. Ha a lapot elolvassák és róla a nyomtatást lemosják, készen van a hófehér zsebkendő.

* A tánc megmérése. Egy chicagói orvos kiszámította, hogy a táncosok egy keringőnél 1200 mé-

ter útát tesznek meg, négyesben és polkában 800 métert, gyorsgaloppban 1500 métert. Ha tehát egy táncosnő valamely bálban 12 keringőt tánczol, 14 1/2 kilométer, azaz kerekzármmal két mérföld útát tesz meg; más táncokkal együtt még többet.

* Sörtáblák. Egy német tudós csokoládéhoz hasonló sörtáblákat talált fel, melyeket zsebben is lehet hordani. Ha ily táblát egy pohár vízbe dobnak, rövid idő múlva habzó sör lesz belőle. Kétségtelen, hogy sok német ember fogja ily módon sörét a zöldre magával vinni.

* Illatszerez palaczkokból rendkívül nagy gyűjteménye van a volt orosz császár özvegyének. A gyűjteményt 25,000 koronára becsülik. A román királyné gyűjteménye állítólag még nagyobb.

* Az élet számokban. Egy statisztikus számítása szerint egy 50 éves normális ember életében 6500 napot (napját 24 órával számítva) dolgozott, 6000 napot átaludt, 4000 napot mulatott, 19,000 kilométert utazott, 500 napig beteg volt, 36,000 étkezésen vett részt, és összesen 7000 kiló húst, 1800 kiló halat, tojást, zöldséget és 28,000 liter italfélét fogyasztott el.

* A falombok őszi pirosságának magyarázatát eddig nem tudták. Valószínű, hogy Overton meg-

találta. Ugyanis Hydrocharis messus ranae-levelein észlelte, hogy néhány napig szőlőcukor-oldatban levén, sötétbarna-piros színtekké lettek. Erre kísérleteket tett más növényekkel is hasonló eredménnyel. Kutatva e tünemény okát, azt találta, hogy igen sok növény levelében ősszel több cukor anyag van, mint keményítő, tavasszal pedig kevesebb. Valószínű ennek következtében, hogy a levelek sejtjeiben levő keményítő az éjjeli hideg s az azt követő napfény hatása alatt cukorrá változik, mely a tannin-anyagokkal színes vegyületet alkot.

* Drága régi ujságok. 18,000 márkáért kínál egy müncheni antikvárius egyetlen egy nyomtatott lapot, mely «Epistola Christofori Coloni» címet viseli. Ez a lap 1493-iki eredeti lenyomata Kolumbus első tudósításának Amerika fölfedezéséről, s igen nagy ritkaság. Ugyanebben a katalógusban van még egy másik rokontárgyú ritkaság is, egy 1508-ban kelt német nyomtatvány «Copia der Newen Zeytung aus Presillg Landt», mely Brazília fölfedezését újságolja s valószínűleg a legelső német hírlap. A kereskedő ezt a ritkaságot 16,000 márkáért hajlandó eladni.

A HONVÉDER DÍSZTŰZE.

ZÁSzlÓSZENTELÉS A LUDOVIKA AKADÉMIÁBAN. — Goszleth fényképe.

IRÁNYI DÁNIEL SIREMLEKÉNEK LELEPLEZÉSE.

Nemcsak a 48-as és függetlenségi párt, melynek egyik vezérfője volt, hanem az országgyűlés többi pártjainak tagjai közül is sokan kegyelettel állottak körül május 12-én Irányi Dániel siremlékét, melyet ekkor lepleztek le nagyszámú közönség jelenlétében. A politikai világ előkelőségein kívül, — kik közt Széll Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác földművelési miniszter is ott voltak, — a társadalmi egyesületek és testületek számos tagja megjelent a kegyeletes ünnepélyen.

A leleplező beszédet a függetlenségi párt elnöke, Kossuth Ferencz mondta, lelkes szavakkal méltatva Irányi jellembeli szilárdságát, meggyőződése erejét, érzelmi tisztaságát. Beszède végén átadta az emléket Halmos János polgármesternek gondozás végett. Sorban elő-

megjelent a történelmi társulat választmánya Thaly Kálmán elnökkel, valamint az elhunyt rokonsága és sok tisztelője és tanítványa.

A szép emlékkő a XVII. századra emlékeztető késő renaissance-stilusban készült, közepben bronz domborműben Szilágyinak mellképe, melyet Fadrusz János művészileg mintázott. A képet kőből faragott borostyán futja körül. Felirata ez:

SZILÁGYI SÁNDOR

1837—1899.

EMLEKÉNEK

TISZTELŐI ÉS BARÁTAI

ADAKOZÁSÁBÓL

A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT.

A siremlék előtt Thaly Kálmán adott kifejezést a társulat nevében a Szilágyi érdemei iránt való elismerésnek, s megemlékezett írói működéséről. Nemzedékeket tanított magyar

öscesének, ki köszönetet mondott a társulatnak és az adakozóknak. Thaly Kálmán rövid zárószavai után az ünnep véget ért.

ZÁSzlÓSZENTELÉS A LUDOVIKA AKADÉMIÁBAN.

Lapunk legutóbbi számában részletesen leiruk azt a fényes ünnepélyt, melylyel a Ludovika-Akadémiának Ó Felsője által ajándékozott zászlóját leplezték le a király s több főherceggel és főhercegnő jelenlétében. Az ünnepély főbb mozzanatairól több fényképi főlvetel készült, melyek egy részét már múlt számunkban közöltük. Ebbeli közlésünket egészítik ki azok a képek, melyeket a zászlószentelésről mai számunkban talál az olvasó.

A nagy ünnepre fényesen felszították az akadémia épületét, a dísztermények közül a kerti kapu képét közöljük. Egy másik kép a király megérkezését ábrázolja, a mint kiszállva kocsi-

IRÁNYI DÁNIEL SIREMLEKÉNEK LELEPLEZÉSE A KEREPESI-UTI TEMÉTŐBEN.

léptek ezután Dániel Gábor, a képviselőház alelnöke, a ki a képviselőház koszorúját tette le a sirra, Illyés Bálint országgyűlési képviselő és ismert költő, a ki lendületes költeményben ünnepelte Irányi hazafiúi érdemeit, majd Berzevich Albert, a ki a szabadelvű párt koszorúját adta át szép formájú és emelkedett hangú beszéddel. Ezután még számosan tettek le koszorút a sirra: vidéki kerületek függetlenségi pártjai, társaskörök s hazafias egyesületek nevében. Képünk a leleplezési ünnepélynek azt a jelenetét ábrázolja, a midőn Kossuth Ferencz mondja el beszédét.

SZILÁGYI SÁNDOR SIREMLEKE.

A jeles történetirónak, Szilágyi Sándornak díszes siremlék jelöli már sirját május 9-ike óta a kerepesi-úti temetőben. A történelmi társulat, melynek a boldogult megalakulása óta haláláig fáradszónak titkára, úgy szólva vezetője volt, indította meg a gyűjtést az elhunyt tisztelői közt. A siremlék csakhamar elkészült, s leleplezése e hó 9-ikén testületileg

historiára; egy könyvtárra valót irt össze s mikor meghalt, egy egész tudós nemzedéket hagyott örökül a tudománynak: a tanítványait. A múltnak élt, a múltak történetének megírására szentelte munkásságát, s im most már ő maga is a múlté. Köszönetet mond Fadrusz János szobrásznak azért az önzetlen művészimunkáért, a melylyel a boldogult arcképének bronz-reliefjét a nagy történetiró iránt érzett tiszteletből elkészítette. Köszönetet mond az adakozóknak, a megjelenteknek.

Borovszky Samu tolmácsolta ezután a társulat és a magyar történetírás vesztességét Szilágyi Sándor elhunytával. Beszédét a következő szavakkal végezte: «Áldott hamvaid fölé kegyeletünk és szeretetünk hordta össze ez emlékkövet, mely hálánkat akarja némiképp jelképezni. Smost azért gyűltünk össze körülöttem, hogy átadjuk ez emléket azoknak, kik csak a vérségnél, de nem a ragaszkodásnál fogva — mert ebben egyenlőek voltunk — állottak hozzád közelebb, hogy legyenek hű ápolói és őrei.»

Ezzel a történelmi társulat nevében átadta az emléket a család jelen volt tagjának, Pettő Béla országos levéltárnoknak, az elhunyt unoka-

jából, fogadja az egybegyűlt katonai méltóságok tisztelgését s az akadémia parancsnokának, Nyiry ezredesnek katonai jelentését.

Az akadémia növendékei két századra vannak osztva s e két század együtt adja a növendék-zászlóaljot. Ily beosztásban vonultak föl az ifjak teljes díszbe öltözött a király elé, a ki látható örömmel szemlélte katonas magatartásukat.

Az ünnepély tulajdonképeni része, mint ismeretes, tábori misével kezdődött, melyet báró Hornig Károly veszprémi püspök tartott. A mise alatt a növendékek s a kirendelt honvédsapatok háromszor diszlövést adtak. Képünk ép abban a pillanatban készült, midőn a középső honvédsapat sütötte el fegyvereit, mint az a fejük fölött gomolygó füstfelhőből látható.

A zászlószentelés megtörténte után Nyiry ezredes, parancsnok lelkes, hazafias beszéddel adta át az új zászlót az egyik növendéknek, a ki zászlótartónak volt kizemelve. Ezt a jelenetet is bemutatjuk egyik képünkön.

Az ünnepély fényes mozzanata volt az akadémia dísztermében tartott lakoma, melyen József, Frigyes és József Agost főhercegek is megjelentek és felköszöntőt is mondtak. Ké-

SZILÁGYI SÁNDOR SÍREMLÉKE A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN.

pünk a diszlakomának azt a jelenetét örökíti meg, a mikor József főherceg mondja felkösztöntőjét a királynak s a jelen levő fényes katonatiszti társaság állva hallgatja.

Bemutatunk végül két képet az akadémia rendes, mindennapi életéből. Mind a kettő a növények testező gyakorlataiból való. Az egyik a tornateremben látjuk az ifjakat, a mint nagy ügyességgel gyakorolják magukat a különböző tornaszereken. A másikon a vívásban gyakorolják magukat. Van is módjuk benne, hogy tökéletességre vigyék ebbeli ügyességüket, mert tanítójuk, báró Bothmer Jenő honvédszázados, a ki szintén ott látható a képen, egyike az ország legjelesebb vívóinak.

A zászlószentelésről fölvevő fényképek Gosz-tel fővárosi fényképész művei, a ki az akadémia parancsnokságának megbízásából készítette fölvevőit s ebbeli feladatát kiváló sikerrel oldotta meg.

A MAGYAR TUD. AKADEMIA NAGYGYŰLÉSE.

Május 12-ikén délelőtt tartotta 61-ik ünnepélyes közülését az Akadémia palotája dísztermében. A közönség nagy számmal foglalta el a széksorokat, a karzatoknak is számos hallgató jutott.

A nagygyűlés utolsó napja május 10-ike volt, s ekkor választották meg az elnököket és az új tagokat.

Megválasztották elnöké egyhangúlag báró Eötvös Lorándot, alelnökké gróf Kun Gézát. Az első osztályban levelező-tagok lettek: Koszma Andor, az ismert költő és Katona Lajos tanár, tudós filológus. A második osztályban rendes tag: Földes Béla; levelező-tagok: Zsögöd Benő, az egyetemen a magánjog tanára; Balogh Jenő jogtudós, itélőtáblai bíró; Nagy Géza, történettudós. A harmadik osztályban rendes tag lett: Lóczy Lajos; levelező tag:

Istvánffy Gyula, botanikus. Külső tagokká: Hirth Frigyes, müncheni orientálistát, Osthoff Hermann, heidelbergi egyetemi tanárt és Sully Prudhomme, a jeles francia költőt választották meg.

A május 12-iki ünnepélyes közülésen megjelentek: Wallacics Gyula közoktatásügyi miniszter, Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, Schlauch Lőrincz főbíró, Bubits Zsigmond, kassai püspök, Fraknói Vilmos, püspök, gróf Széchenyi Béla, koronaőr, Jókai Mór, Márkus József, főpolgármester, Görgei Artúr tábornok, stb.

Az elnöki asztalnál báró Eötvös Loránd elnök, Szily Kálmán főtitkár és Gyulai Pál, az első osztály titkára, foglaltak helyet.

Báró Eötvös Loránd nyitotta meg a gyűlést. Fontos fizikai kérdéseiről s ezzel kapcsolatban saját munkásságáról adott számot.

Arról a nagy tervről szólt, melyet a világ akadémiaián szövetsége tűzött maga elé: hogy megvalósítsanak egy fok-mérést, mely az egész afrikai szárazföldön keresztül a Jöreménység fokától a Nilus torkolatáig terjedne. Ez óriási vállalkozás; sokkal nagyobb, semhogy a világ bármelyik akadémiaja is egyedül vállalkozhatná rá; ha azonban az egész világ tudományos testületeinek szellemi és anyagi erőit egyesítik, ezt a tervet is meg lehet valósítani. Ennek a tervnek a keresztülvételétől függ annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a föld tulajdonképpen milyen alakú? Az eddigi módszerek még nem adnak teljes megoldást erre a kérdésre. Eötvös maga olyan finom eszközöket készített, a melyeknek érzékenysége észszerűen fokozza a megfigyelés lehetőségét. Az ő módszereiről a föld alakjának meghatározására a legnagobbak és korszakos haladást jeleznek e téren.

Majd így folytatta: Régi időkben csak előérzet volt; ma tudjuk azt, hogy egyik test vonzza a másikat, s így a vész, még ha nincs is különös varázsa, más testek beha-

tása alatt azok irányába törekszik helyezkedni. Ilyen egyszerű, egyenes vész az általam használt eszköz is, végein különösen megterhelve és fémtokba zárva, hogy ne zavarja sem a levegő háborgása, sem a hideg és melegnek váltakozása. E vészre minden tömeg a közelben és a távolban kifejti irányító hatását, de a drót, melyre föl van függesztve, e hatásnak ellenáll és ellenállva megcsavarodik, e csavarodásával a rá ható erőnek biztos mértékét adván. Eljárásommal bármely helyen, a hol eszközömet fölállíthatom, meg tudom határozni azt, hogy merre és centiméterenként mennyivel változik a nehézség, azt is, hogy mennyivel hajlik el iránya, mikor magasabbra emelkedünk és megállapíthatom, milyen az alakja a földfelület bár csak tenyérnyi nagyságú részének, merre görbül erősebben az a kicsiny vízfölület, a mely egy pohárban elfér, melynek eltérését a sík alaktól azelőtt legfölbjebb gyanítani lehetett. Több mint tíz évi munka és javítás után, ma már egy bizonyos fokig megállapodottuak mondhatom módszeremet. Kiállta a tűzpróbát a Gellért-hegy tővéen és a Ság-hegy tetején, a hol adatainak helyes voltát a felszinen fekvő tömegeknek kiszámítható hatásaival ellenőrizhettem; laboratóriumomban és szt.-lőrinczi kertemben pedig segélyével már a mélységben elterülő tömegeket is föl tudtam ismerni. Valóban érdekessé azonban az ilyen kutatás csak úgy válik, ha azt nagyobb területre terjesztjük ki. A múlt télen a befagyott Balatonon volt erre először alkalmam. Ott több mint harmincz különböző állomáson végzett mérésekből meg tudtam állapítani, merre görbül erősebben, merre kevésbé a nyugvó vizek szintje, merre és mennyivel nagyobbodik a nehézség s mindezek alapján a jég és víz és a fenék homokja alatt egy Kenesétől majdnem Tihanyig elhúzó tömeg-felhalmozódást, mondjuk, egy hegyerinczet fedeztem föl. Az én ismeretlen vidékem ott feküdt mélyen a jég sima tükre alatt; nem láttam s nem is fogom látni soha, csak eszközöm érezte meg. A mikor onnét eljöttem s különösen a mikor megfigyeléseim adatait rendezve, az ilyenmő kutatások, helyességéről meggyőződtem, akkor egy új és nagyobb vállalkozás terve érlelődött meg agyamban. Itt lábaink alatt terjedt el, hegyek koszorújával övezve, az Alföld rónasága. A nehézség azt lesimítván, kedve szerint formálta felületét. Vajjon milyen alakot adott neki? micsoda hegyeket temetett el és mélységeket töltött ki lazább anyaggal, a míg létrejött ez az aranyalkosokat termő, magyar nemzetet éltető róna? A míg rajta járok, a míg kenyéret eszem, erre szeretnék még megfelelni, erre kérek támogatást.

A közönség lelkesülten megtapsolta a jeles tudóst. Szily Kálmán főtitkár rövid történelmi visszatekintés után számot adott az Akadémia múlt évének történetéről. Titkári jelentése most is, mint rendszeren, kiváló gondnal volt megszerkesztve és szépen előadva.

Megemlékezik az Akadémia halottjairól, s azokról a munkákról, melyek az Akadémia megbízásából készülnek; ezek között legnevezetesebb a Magyar nyelv új nagy szótára, s a Magyarországi latinság szótára. Felsőre továbbá a múlt évben tett újabb alapítványokat, s végül a helyírás ügyében az Akadémiaiban fölmerült indítványokról szólt, fölemlítvén a nyelvtudományi bizottság következő indítványát: «az idegen szók közül nemcsak a meghonosultak, hanem azok is, a melyek a művelt emberek beszédeben mindennaposak, magyarosan irandók.» Nyilvánvaló — úgymond — hogy ez indítványt az Akadémia nem fogadhatta el. Ha minden idegen szónak a mit most a művelt emberek beszédeben minden nap hallani, azonnal polgárjogot adunk s a saját helyesírásunkat rájuk is alkalmazva őket mintegy magunkénak valljuk, kitarjuk a kaput oly idegen szók beözönlésének is, melyekre egyáltalában szükségünk nincs s a melyek, ha ily előzékenységekben részeshetnének, az eddigi helyettük használt jó magyar kifejezéseket végkép kiszoríthatnák s nyelvünket egészen elcsufítanák. Mutassa meg a bevándorolt idegen szó az ő szükségessé voltát, az ő nélkülözhetetlenségét; küzdje ki magának a polgárjogot, s ha tényleg meghonosodott, akkor fogadjuk csak be magunkénak. A magyar tudományos Akadémia egyik hivatása, úgy akarta Széchenyi, hogy «a magyar nyelvnek öre s réppartja legyen.» Részletesen a költészetét, ha előle veszedelmes indítványokat el nem utasítana magától. A jelentésnek különösen utolsó részében foglalt lelkes szavak nagy tetszésben részesültek.

Gal Jenő olvasott föl ezután készülő nagy munkájából, mely Széchenyi István egész munkásságát méltatja. A felolvasott rész «Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikai», mely Széchenyi társadalompolitikai rendszeréről szól:

«Műveiből ismertetjük meg Széchenyi elveit. A mit ő mond a társadalomról és annak költészeiről, a maga korát határozottan megelőzte. Sokkal korábban foglalkozik az evolúción tanulságaival, mintsem e tannak legnagyobb mestere, Darwin, annak alapigazságait teljesen bebizonyí-

RIPKA FERENCZ,
a gödöllői Erzsébet-szobor végrehajtó-bizottságának elnöke.

RÓNA JÓZSEF, SZOBRA SZMŰVÉSZ.

KAPCZY VILMOS FŐSZOLGABÍRÓ,
a gödöllői Erzsébet-szobor-bizottság elnöke.

totta volna. Hamarabb vallotta magának azon eszméket, melyekkel Carlyle és népszerűsítői által kították az angol társadalom közfelfogását. Előbb hozta összhangba a tudományos és a tiszta keresztény fölfogást, mint azt ez a két nagy elme s utánok mások tevők. És legalább én a föllátása óta jóval több, mint félszázadnak lepergése után nem tudok kimutatni. Széchenyi rendszerében egy fő mozzanatra vonatkozó tételt sem, melyet ez a nemzetek életében is már számot tevő idő ne igazolt volna, vagy olyat, melyet nem az iránta érzett hála és kegyelet, hanem a saját létevékei szempontjából a magyar nemzetnek szabad lenne tekinteten kívül hagyni. Nincs Széchenyi Istvánnak nagyobb alkotása, mint ez a társadalom-politikai rendszer és nincs annál nemzetünknek sem becsebbes szellemi kincse. Az előadást megtapsolták.

Mikszáth Kálmán folytonos taps közt foglalt helyet a felolvasó asztalnál s egy pompás novellát olvasott föl «A szökevények» czímen. Ez volt Mikszáth székfoglalója.

Egy vidéki város a maga kollégiuma homlokzatára ezt a felírást teszi: «A haza minden előtt». Ez nem tetszik a Bach-korszak kerületi főnökének, s ráparancsol a kurátorra, hogy más, kevésbé izgató felírást tessen oda. Keresnek más felírást, de nem találnak. Díjat tűznek ki, mind hiába. Végre az utolsó pillanatban hozza egy fiú ezt a felírást: «Praesens, imperfectum, perfectum, futurum», a mi tudvalegleg négy nyelvtani műszó: jelen, múlt, múlt, jövő. A kurátor ki akarja kergetni a fiút a maga fölírattal. Hiszen ez nem jelmondat! De az ifjú azt mondja: Ez a négy szó mást is jelent: «A tökéletlen jelen, a tökéletes jövő». Most a kurátor ujjong örömeiben, ezt a felírást megengedi a kerületi főnök, kit ezért nemcsak Bécsből — nyugalomba helyeznek. Az az ifjú ember magának a kerületi főnöknek a fia volt. És midőn az újra magyarra vált időben egy hazafi a felírat szerzőjére kétezer holdas birtokot hágy, a fiatal cseh báró bejön az országra és itt gazdálkodik a birtokán. A gazdatisztje úgy intézi a dolgot, hogy a fiatal báró beleszeret az ő (a gazdatiszt) feleségébe és megszökteti. Most a gazdatiszt az úr a birtokon. Húsz év után a báró nőül szeretné venni az asszonyt, hogy gyermekeinek nevet adhasson. Akkor tünik ki, hogy ez a nő nem is volt a gazdatiszt felesége.

A zamatosan megírt elbeszélés nagyon tetszett a közönségnek.

A közülés után megtartották a szokásos lakomát az «István főherceg» fogadóban, a hol mintegy hetvenen voltak jelen.

Az első felköszöntőt báró Eötvös Loránd mondotta a királynak, Joannovic György az elnökre, Szily Kálmán az új tagokra, kiknek nevében először Földes Béla mint új rendes tag, később Istvánffy (botanikus) a levelező tagok nevében és Koszma Andor a maga nevében válaszolt. Felköszöntötték a főtitkárt, az osztályelnököket és titkárokat, stb. stb. Concha Gyözö találó szavakkal tolmácsolta a tagok ragaszkodását Eötvös báróhoz. Báró Eötvös megegyeztetésével és az akadémia két idegen földön, Bécsben élő és a magyar tudományt ott is bízón mívelő tagjára: Károlyi Árpádra és Thallóczy Lajosra emelte poharát. Szily Kálmán Mikszáthot köszöntötte föl, Mikszáth feleletében az Akadémia nesztörát, Tóth Ló-

rinczet éltette. Czobor Béla a jelenlevők közt legidősb akadémiakust, a 80 éves Joannovic Györgyöt köszöntötte fel.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Erzsébet királyné Gödöllőn 1867—1897. Emlékkönyv, a gödöllői Erzsébet-szobor leleplezési ünnepélyére. Ma állítja fel a kegyelet Erzsébet királynéknak érc-szobrát Gödöllőn, a hol a boldogult életében annyira szeretett időzni. Ezen alkalomra a szobor-bizottság emlékkönyvet is íratott, mely a fenti czím alatt jelent meg. Ripka Ferencz, a végrehajtó-bizottság tevékeny elnöke írta meg szépen és nagy gondal. A boldogult királyné egykori környezetéről, bizalmasaitól sok adatot sikerült összegyűjtenie, a melyekből aztán megkapó képet rajzolt a gödöllői életről, midőn Erzsébet királyné s felséges családja tagjai ott időztek. Leírja a kastély belsejét, pompás berendezését, természeti szépségeiben dús környezetét, az uralkodó-család tagjainak ottani életét, szokásait, szórakozásait s ide vonatkozólag sok érdekes, a nyilvánosság előtt nagyjában eddig ismeretlen dolgokat elmond. Az emlékkönyvbe Györy Lóránd is írt egy hangulatos költeményt, Kern Aurél pedig zeneművet «Erzsébet-Himnusz» czím alatt. A több képpel és képmelléklettel érdekesebbé tett emlékkönyv árusításából befolyó összegből, a gödöllői szegény iskolás gyermekek javára, «Erzsébet-alapítvány»-t fognak létesíteni.

Opler Pál április 28-án fölvevő amatőr fényképe.

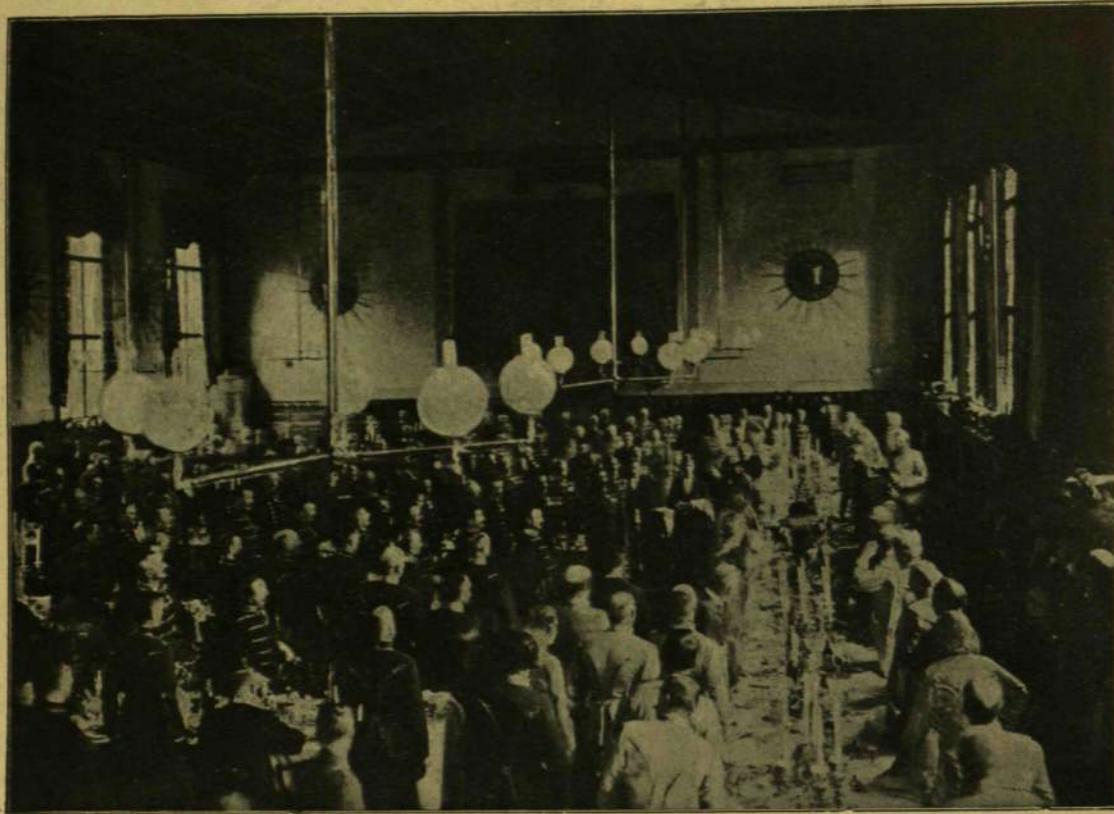
A király, a mint Wallacics minisztertől és a választmány tagjaitól kísérvé, elhagyja a Műcsarnokot.

A Franklin-Társulat kiadásában megjelentek: «Istenért és a szabadságért». Irta Vértési Arnold. Érdekes regény a kuruczvilágból, melyvel legújabbban oly szívesen foglalkoznak írónk. Először lapunk «Regénytár»-ában jelent meg s külön kötetben is általános érdeklődésre tarthat számot változatos cselekvényével, vonzó előadásával. A hatását csinos illusztrációk is emelik. Ára 2 K. 40 fill. — «Cougourdan Marius». Mouton Jenő francia írónak humoros regénye, melyet «Regénytár»-unkból jól ismer az olvasó s mely egy Hány János-féle alaknak kalandos elbeszéléseit tartalmazza, kötetben is megjelent. Ára 3 korona. — «Aranyos Kód». Irta Galb Mózés. Tizenkilenc apró rajz, hangulatkép és elbeszélés van e kis kötetben. Csaknem valamennyi a szerzőnek szülőföldjéhez, a Székelyföldre való ragaszkodásából, gyermeki kegyelemből és visszaemlékezéseiből meríti tárgyát. Némelyik darabjában, mint a «Czirjék úri» című, jellemrajza, egy-egy alaknak érdekes meglevenítésére törekszik az író. Előadása érzelmes, sokszor szentimentalizmusra hajlandó; stílusa gondos, magyaros. A kötetet a Franklin-Társulat adta ki; ára 2 korona 40 fillér.

Tóth Benő: «Mohok és vadvirágok.» E kis verskötetben hazafiság, szerelem, a szülőföld utáni vágyakozás a legtöbb vers tárgya. Jó részük német földön, Jénában, Lipcsében, Thüringiában készült; ezekben a honvágy kifejezésére igyekeznek a költő hangokat találni. Sajnos azonban, szándékai dicséretességével nincs arányban költői alakító ereje; érzeit ritkán tudja eredeti, érdekes módon kifejezni, legtöbbször a száraz és száraz megénekelte eszmékkel, rég idő óta elhasznált képekkel és fordulatokkal találkozunk a verseiben. A hol pedig minden áron valami újat akar mondani a dagly útvesztőjébe téved. Hajlamai a magyar költészet nemesebb hagyományai felé vonják, de képzelete alant jár, eszméikései pedig alig emelkedik fölül a köznapi próza színvonalán. A formával is örökösen küzd, egy-egy rím kedvéért sokszor meg a nyelv helyessége is csorbát szenved. Annál különösebb, hogy egyszer-mászor olyan mesterkelt, nehéz versformákkal is megpróbálkozik, mint a madrigál, meg a sestina. Egy-egy kifejezésében, szóösszetételében, mint a «lánghev», szív-éret», «szívvilág», mintha a Vörösmarty előtti költészet mondaná csinált frazeológiája ütne meg az olvasó fülét. Ezekkel szemben ugyan furcsán hangzik versben, még hozzá rímbe az «ebadta». A Franklin-Társulattól csinosan kiállított kötet árát két kor. 40 fillér.

Széchy Mária, Dóczy Lajos verses vigjátéka, a Nemzeti Színház játékindjének egyik darabja, új és szép kiadásban jelent meg a Lampel-féle (Wodianer) cégénél. Ez Dóczy munkáinak új kiadásából (előbb már a «Csók» vigjáték és «Faust» fordítása jelent meg) a harmadik kötet, s díszkötésben is kapható. Ára füzve 4 kor. 50 fill., kötve 7 kor. 50 fill.

Modern élet a vármegyében. Irta Luby Károly. Nagyobb számú elbeszélést tartalmaz a könyv, leg-

Goszleth fényképe után.

ZÁSZLÓSZENTELÉS A LUDOVIKA AKADÉMIÁBAN. — A díszlakoma.

inkább a vidéki gentri-életből. Szerző tárgyait szeretettel és törekvéssel dolgozta fel. A csinos kiállítású kötet Balassa-Gyarmaton a szerző kiadásában jelent meg.

A bor-ág és nedűje. Irta *Hanusz István*. A jól ismert nevű szerzőnek egyik legérdekesebb munkája ez, melyben tárczaszerű könnyedséggel a szőlő és bor történetét tárgyalja. Részletesen beszél a szőlő-növényről, fölémlítve a legnagyobb, legrégebbi tökélet, élénk képet rajzol a magyar bortermelésről s a borról általában, érdekes dolgokat mond el a pohárköszöntések történetéről s a világhíre vergődött óriási hordókról is. Arra is meglepő adatokat találunk, hogy mikép húzódik vissza a szőlő éjszaka felől úgy, hogy pl. a hol a középkorban még jó és sok bor termelt, ott ma már teljességgel nem tenyészik a szőlő. S mindezt vonzóan, sok történelmi adattal, tréfás anekdotával fűszerezve tárja a szerző olvasója elé. A könyv Kecskeméten *Sziládi László*-nál jelent meg, ára 2 korona.

Mathematikai és természettudományi értesítő. A Magyar Tud. Akadémia III. osztályának folyóirata. Szerkesztő *König Gyula*. Eme tudományos folyóirat XIX. kötetének 2-ik füzetét jelent most meg, melybe *Onódi Adolf*, *Bugarszky István*, *Kövesligethy Radó*, *Almásy György*, *Pekár Dezso*, *Tangl Ferenc* és *Rigler Gusztáv* írtak értekezéseket.

Jótekonysági ünnepély az operaszínházban. A tüdőbetegek szanatoriuma javára az operaszínházban e hó 17-ikére *tavaszi ünnep* volt kitűzve. Az ünnepély védnökségét *Klotild főhercegnasszony* vállalta el. A program igen gazdag volt. A filharmonikusokon kívül, a kik teljes számban válogatott műsorral vettek részt, közreműködnek még magán-jelenetekben a Nemzeti Színház művészei és művésznői, az operaház valamennyi kiváló magán-énekesnője és magánénekes, valamint összes magántánczosnői és végül a teljes operai tánczkar és énekkar. Részletes tudósítást e jótekonysági ünnepélyről lapunk jövő heti száma ad.

Blaha Lujza, mint a Nemzeti Színház örökös tagja. *Szell Kálmán*, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök május 1-től kezdődőleg báró *Splényi Odónné Blaha Lujza* asszonyt a Nemzeti Színház örökös tiszteletbeli tagjává nevezte ki. Blaha Lujza asszony ezek után, május 13-án a 'Tündérlak Magyarhonban' előadásán már mint örökös tiszteletbeli tag lépett a Nemzeti Színház színpadára. A Népszínházban ezúttal is vendégszerepelt fog.

Vígyszínház. A francia bohózatok egyik legkedveltebb írója, *Bisson*, írta a 'A vizsgalóbíró' címűt is, melyet május 10-én adtak először a Vígyszínházban. Magyarra *Salamon Odón* fordította. *Bisson* írt ugyan ennél elmésőbb darabokat, de mulatságos ez is. A darab főszereplője *Laplantois* vizsgalóbíró, kinek gyengéje, hogy a bűnjelek nyomozásában rendkívül szigorú, s a vádlottak czípő-

talpának megvizsgálása tartozik nyomozási rendszeréhez. *Laplantois* rendszerét egy újságról akarja nevéssé tenni, s névtelen levélben fölmenti magát, hogy gyilkos. *Laplantois*, a nagyképi bíró elfogadja, egy hónapig vallatja, de semmit sem bír tőle megtudni. Van egy másik ilyen gyanuba kevert ember is, de azzal sem mehet semmire. Ezek ketten aztán úgy tréfálják meg, hogy egész családját oda csöditik egy vendéglőbe, a hol a bíró úrnak találkoznia van egy színésznővel. Végre is szegény *Laplantois*nak le kell mondanai állásáról. A bohózatot vígan játszották el *Gál Góth*, *Tapolczai Vendrei*, *Balassa Rónaszéki*, *Bárdi Győző*, *Hunyady Margit* és *Varsányi Irén*.

Szinkörök. A *budai szinkör* május 15-ikén megnyílt. *Makó Lajos* temesvári színtársulata fog benne játszani az egész nyáron. Bemutató előadásul új eredeti népszínművet játszottak 'Lilium Klári' cím alatt; szerzője *Dóczy József*, ki néhány szép dalt is írt népszínművéhez s úgy látszik, mint dalszerző szerencsésebb. Egy pár jelenete a darabnak tetszett. Az előadás maga elismerésre méltó volt. — A városi ünnepélyi szinkör is megnyílt máj. 15-én. Most is *Feld Zsigmond* társulata játszik benne.

Feszty Árpád új képe. *Feszty Árpád*, a jeles festőművész, ki hosszabb idő óta Florenzben lakott, május 4-ikén állította ki ott legújabb festményét,

mely már nagyságánál fogva is feltűnő s megkapón tünteti föl *Krisztus sírjátólétét*. A florencai lapok és műbírálatok nagy dicsérettelkkel írják *Feszty Árpád* ez új festményéről. A kép néhány hétig marad Florenzben, s azután megy külföldi körutjára, a mely nyilván mindenütt diadalát fogja jelenteni a magyar művészetnek. Maga *Feszty Árpád* pedig közelebb családostól visszatér Budapestre.

A Műcsarnok tavaszi kiállításának kitüntetései. A Műcsarnok bírálói már itélték a tavaszi kiállítás pályadíjairól. Az állami aranyérmek odaítélése tárgyában a bíróság csak javaslatot tesz, a végleges döntés joga a közoktatásügyi miniszternek illeti. A magyar művészeknek szánt aranyérmekre a bizottság *Strobl Alajos* szobrászt ajánlotta a 'kürtös' szoborműért, egyszersmind múltjára és érdemeire való tekintettel; a külföldiek aranyérmére pedig *Lenbach* mestert. A 4000 koronás társulati díjat a pályabíróság *Magyar-Mannheimer Gusztáv* festőművésznek adta. A 450 koronás báró *Harkányi Frigyes*-féle díjat, mely a Műcsarnokban első ízben kiállított művészek számára szól, egyhangulag *Pör Bertalan*nak ítéltek oda, 'Tanúlmány' című olajfestményéért.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia május 13-iki ülésén *Pauler Gyula* elnököt, és *Vargha Gyula* levelező tag, az országos statisztikai hivatal igazgatója számolt be az ideai népszámlálás eredményéről.

Vargha Gyula fölhasználta a múlt évi népszámlálás eredményeit, s az 1787 óta ismeretes adatokat is. Magyarország lakosságának szaporodása százhárom év alatt, csak 84 százalékos, tesz, a mi nem nagy. *Anglia* népessége a mondott idő alatt megháromszorosodott. Magyarország népessége alul maradt a kétszeresen is. A legutóbbi népszámlálás azt tanítja, hogy egészben véve elég kedvező szaporodásunk az ország különböző vidékein más-más, egymástól igen elütő képet mutat. Szaporodásunk legnagyobb a Duna-Tisza közén, a hol megüti a 18 százalékos, a Tisza balpartján már csak 12, a Tisza jobbpartján 10, Erdélyben 9, a Duna balpartján 8, a Maros és Tisza közén 7, a Duna jobbpartján csak 5 százalék a szaporodás. A Dunántul, helyenként, például *Tolna vármegyében* fogyott a lakosság, *Veszprém*ben, *Győr*ben, *Somogyban* gyér a szaporodás, úgy, hogy a Dunántul átlagos 5 százalékos szaporodása csak *Vas vármegyének* köszönhető, a hol 15 százalék volt a szaporodás. A városok szaporodása nagyobb a megyei szaporodásnál, a mi nem mondható egészséges állapotnak. A városok között első helyen áll *Zágráb* 50, aztán *Budapest* 46 s a harmadik helyen *Kolozsvár* 31 százalékos szaporodással. A legutolsó népszámlálás öröndetes eredménye, hogy a *magyarság elérte az abszolút többséget* 50.62 százalékot, s ez biztató tanulság, hogy a magyar faj általában szaporább a nemzetiségekénél. A megjelzett előadás után *Hegedüs Loránt* képviselő, mint vendég érkezett 'A szociológia sarkétele' czímen. Eljött meghallgatni a 87 éves *Jókai*

VIVÁS.

A LUDOVIKA AKADÉMIÁBÓL.

Károly is, *Jókai Mór* bátyja, a fölolvadó nagyapja, valamint ott volt az édesapja, *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter is. *Hegedüs Loránt* fejtegetésében rámutat egyfelől arra, hogy a természettudományok szelleme és módszere mind erősebb hódításokat tesz az emberi lélek jelenségeinek tanulmányozásában, másfelől kiemeli a társas szervezetek izmos fejlődését és annak a módszernek ezekre a jelenségekre való alkalmazásával megvilágítja a demosz, a nép fölemelkedését. A fölolvadást tetszéssel fogadták.

Az Országos Nőképző-Egyesület május 6-iki közgyűlését özv. gróf *Teleki Sándorné* elnökelete alatt tartotta, ki vázolta az egyesület múlt évi működését. Ezután dr. *Szigethy Gyuláné* szül. *Szalay Erzsi*, egyesületi jegyző terjesztette elő kimerítő jelentését. A 676 növendék közül 103 elemi iskolai tanuló, 55 polgári iskolai tanuló. A tanfőnökökben tanult 154, a tovább képzőben 33, a leány-gimnáziumban 295, a főiskolában 36. Az egyesület összesen 22 osztályt tart fenn. A bentlakó növendékek száma 63. A jelen tanévben 113 leány élvezi az egyesület jótékonyágát, a mi 33,440 kor. értéket képvisel. A múlt évben a gimnázium VIII-ik osztályát végezte 25 növendék, a kik közül érettségit tett 24. Az egyesület megvásárolta a lefolyt évben a szomszédos bástya-utczai telket összesen 50,000 kor. költséggel. Dr. *Szigethy Gyuláné* azon indítványát, hogy az egyesület a budapesti egyetemre járó 4-5 nőhallgató részére otthon nyújtson és ezen jótékonyágát *Wlassics-kollegium* néven nevezze el, — a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

MI UJSÁG?

A király Budapestén. Ő Felsége most leginkább *Gödöllőn* tartózkodik, a hol vadászni szokott, de az állami ügyek elintézésére többször bejön a fővárosba, mindig már kora reggel. E hó 15-ikén *Gödöllő*ről egyenesen *Budaörsre* utazott, hol a budapesti helyőrség minden fegyverneméből gyakorlatot tartottak. Tíz órakor végződtek a gyakorlatok. A király teljes meglegedését nyilvánítván, külön vonaton utazott *Budavárra*. Itt aztán a 13-ik bajor gyalogezred küldöttségét fogadta. Az ezrednek a király ötven év óta tulajdonosa, s a küldöttség díszkardot hozott Ő Felségének. A küldöttség tagjait a király rendjelekkel tüntette ki; azonkívül az ezred valamennyi tisztjének és legidősebb altisztjeinek jubileumi érmet, az ezred zászlajára pedig egy szalagos érmet adományozott. Délután hat órakor a budai királyi várakban a bajor ezred-küldöttség tiszteletere udvari ebéd volt. A király felköszöntőt mondott az ezredre, s ebéd után hosszan beszélgetett a tisztekkel. Ő Felsége ez nap nem ment ki *Gödöllő*re, hogy másnap jelen lehessen az erzsébetvárosi templom fölszentelésén.

A gödöllői Erzsébet-szobor. A gödöllői szobor május 19-iki leleplezésére külön vonatok is közle-

Goszleth fényképe után.

ZÁSZLÓSZENTELÉS A LUDOVIKA AKADÉMIÁBAN. — Az akadémia növendékeinek díszmenete.

kednek *Gödöllő*re. Az ünnepélyre a kormány tagjai, a politikai és fővárosi polgári hatóságok a katonai méltóságok, a vármegye, a járásbeli községek mind képviseltetik magukat.

Május 19-ikére megérkeznek: *Frigyes, József* és *József Ágost* főherczek, *Klotild, Augustza, Erzsébet Henriette* és *Klotild Mária* főherczegnők. Az ünnepély után, még május 19-ikén este a király Bécsbe utazik.

Az erzsébetvárosi templom fölszentelése. A főváros VII-ik kerületének, az Erzsébetvárosnak két tornyu szép góth templomát május 16-ikán szentelték föl.

A templom alapkövét a király 1895 október 20-ikán tette le, s megjelent most a fölszentelésen is. Már a tél óta templomban rendesen tartanak isteni tiszteletet. Az ünnepélyes fölszentelésre *Vasary* primás nem jelenhetett meg, mert beteges. A szertartást *Kohl Medárd* püspök végezte, a nagymisét pedig *Schlauch* nagyváradi bíbornok püspök tartotta. A templomot és környékét zászlókkal ékesítették föl, hasonlóképen a *Dob-utczát*, melyen a király végig hajtattott. A miniszterek, a városi ható-

ságok, a főpapság, katonai méltóságok a templom előtt várták Ő Felséget, ki 11 órakor érkezett, s *Márkus József* főpolgármester üdvözölte. A király az egész misét a számára fölállított külön számolony terdelve hallgatta. Míse alatt művészi ének-előadások hangzottak, s elénekelték a magyar királyhymnuszt is, melynek szövegét *Jókai* írta — a ki szintén jelen volt, — zenéjét pedig *Erkel Ferenc*. Ezt játszották és énekelték, mikor a király a templomba lépett s mikor onnan távozott. Ő Felsége az isteni tisztelet után a templom előcsarnokából még egyszer megnézte a templomot, megdicsérette és többekhez kérdéseket intézett.

Ő Felsége a mezőgazdasági kiállításon. Király Ő Felsége május 13-ikán, az általános kihallgatás után meglátogatta a városi iparcsarnokban lévő mezőgazdasági kiállítást. A király fogadására megjelentek: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter, *Széchenyi Gyula* gróf, a király személye körüli miniszter, *Kiss Pál* államtitkár, és még sok előkelőség.

Az uralkodó először *József* főherczeg uradalmának kiállítását nézte meg, a melyben *Libis Adolf* udvari tanácsos fogadta, kiél a király a *Margit-szigetről* is tudakozódott. Figyelmesen megtekintette *Frigyes* főherczeg uradalmának, majd a *kassai és keszthelyi gazdasági intézetek* kiállítását. A gödöllői korona-uradalom kiállítására megjegyezte: — 'Nagyon szép, ennek nagy sikere volt Párisban is.' Sorra megtekintette a király a malmok kiállítását. *Debreczen* város kiállítását. A mikor a király meglátta a szerencsétlen véget ért *Lukács Béla* arczképét, elkomorodott s ezt mondta: 'A megszólalásig hű ez a kép.' A kertészeti kiállítás nagyon tetszett a királynak és csodálkozott, hogy olyan épen került vissza Párisból. Az erdészeti és vadászati kiállítás is, a hol *Herman Ottó* kalauzolta, nagyon lekötötte figyelmét. Távozásakor a király meglegedését tudatta a miniszterekkel.

A király a Balaton mellett. A király a *Veszprém* környékén őszkor tartandó nagy tüzéségi gyakorlatok alkalmával *Almádi*ban száll meg kíséretével.

Szobrok. *Munkácsy Mihály* szobrára eddig 30,000 korona érkezett a Képzőművészeti Társulathoz. A gyűjtés érdekében a művészek újabb mozgalmat indítanak. — *Horváth Boldizsár* volt igazságügyminiszternek szülővárosa *Szombathely* szobrot állít, s eddig 10,000 korona van együtt. *Tóth István* szobrász az agyagmintát már elkészítette.

Munkácsy rendjelei a múzeumban. *Munkácsy Mihályné*, ki férje halálának évforduló napjára jött Budapestre, e hó 6-ikán megjelent Ő Felsége előtt az általános kihallgatáson. *Munkácsy* férje halála után azt a kegyet kérte a királytól, hogy az elhunyt mesternek a király adományozta érdemrendjeit ne kelljen visszaadnia. A király kivételesen teljesítette az özevgynek ezt a kérését. *Munkácsy Mihályné* ezért mondott köszönetet a királynak. Az özevgy ezeket az emléktárgyakat a magyar nemzeti

TORNÁZÁS.

A LUDOVIKA AKADÉMIÁBÓL.

múzeumban helyezi el a többi Munkácsy-erékye mellé, a mihez a király készséggel adta beleegyezését.

Egyedül biztos szer hajkihullás és öszülés megakadályozására a Lörinczy-féle haj Ellixir. Ingyen prospectust küld az Arany Kereszt gyógyszerár B.-Csaba.

Betegek, ülők, egészségesek legjobb tápláléka: a Tropon. Mindenkinél hasznára válik, mert rendkívül tápláló és a legkönnyebben emészthető. Tropon kapható minden gyógyszerárban.

HALÁLOZÁSOK.

STEIGER GYULA, volt képviselő, a főváros közéletének egyik kiváló férfija meghalt május 14-ikén, 64 éves korában. A fővárosi törvényhatóságban sok évig előkelő helyet foglalt el, s hangadó volt Budapest minden dolgában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Csongrádi Fongó István, nagyiparos, a fővárosi törvényhatóság bizottságának tagja, a Ferencz József-rend lovagja, a belvárosi takarékpénztár igazgatóság tagja, a közúti vaspályatársaság felügyelőbizottsági tagja, a fővárosi ügyekben gyakran és buzgón szerepelt férfiú 69 éves korában, Budapestben.

A 2203. sz. feladvány megfejtése Császár W.-től. Világos. Sötét. 1. Va7-d7 Hh8 t. sz. (a) 1. Bg3-g2 (b) 2. Bc1-c4 Ke4-d5 2. Vd7-c6 stb. 3. Vd7-f7 mat.

A 2204. számú feladvány megfejtése Ferber E.-től. Világos. Sötét. 1. Vc3-h3 t. sz. 2. Megfelelőleg mat.

KEPTALÁNY. A 'Vasárnapi Ujság' 16-ik számában közölt képtalány megfejtése: A szeretet a szív vallása és az ész babonája.

Szerkesztői üzenetek. Tavasz és lemondás. Jövedelm. Az 'a ki, a mi' írásmódjára mi is Arany Jánossal tartunk, a ki erős ellenzője volt e két szó összeírásának.

Szerkesztői üzenetek. Tavasz és lemondás. Jövedelm. Az 'a ki, a mi' írásmódjára mi is Arany Jánossal tartunk, a ki erős ellenzője volt e két szó összeírásának.

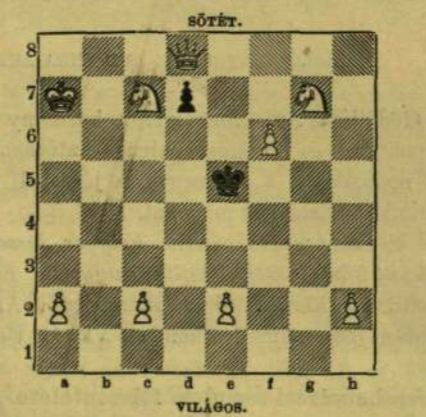
Pünkösdi gondolatok. Pünkösdi reggelén. Pünkösdi éjszakáján. A három vers tartalma nagyon csekély kapcsolatban van a pünkösdi ünneppel.

A bohém tanyáról. Van benne némi érzés, egy pár jó rim, de technikája kiforratlan, s érzését nem tudja úgy kifejezni, hogy az olvasó lelkeiben is rokon hangokat pendítsen meg.

H. L. A képtalányok megfejtőinek neveit hétről-hétre nem közölhetjük, mert ez sok érdekesebb közleménytől vonná el a tért.

SAKKJÁTÉK.

2223. számú feladvány. Németh Pétertől.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2203. sz. feladvány megfejtése Császár W.-től. Világos. Sötét. 1. Va7-d7 Hh8 t. sz. (a) 1. Bg3-g2 (b) 2. Bc1-c4 Ke4-d5 2. Vd7-c6 stb. 3. Vd7-f7 mat.

A 2204. számú feladvány megfejtése Ferber E.-től. Világos. Sötét. 1. Vc3-h3 t. sz. 2. Megfelelőleg mat.

KEPTALÁNY. A 'Vasárnapi Ujság' 16-ik számában közölt képtalány megfejtése: A szeretet a szív vallása és az ész babonája.

Szerkesztői üzenetek. Tavasz és lemondás. Jövedelm. Az 'a ki, a mi' írásmódjára mi is Arany Jánossal tartunk, a ki erős ellenzője volt e két szó összeírásának.

Salvator Lithion-forrás. A Szinye-Lipóci Lithion-forrás kitűnő sikerrel használhatók. vese-, húgyhólyag-, hólyagdara- és kövszénybántalmak ellen, vizeleti nehezítéknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.

Zenemű ujdonságok. megrendelhetők Kislé. n. Ede zeneműkiadó-hivataltalán Budapest, VI. Csengery-u. 62/a.

Jod-forrás HALL FÜRDŐHELY. Felső-Ausztriában. A kontinens legerősebb Jod-forrása görvény és azon általános és különleges kör ellen, a melynél a jód fontos gyógyhatást nyújt.

Wadlsteiner F. raktárai mindennemű üveg-, porcellán- és china-ezüstárukban, most Mária Valeria-utca 5. sz. a. vannak.

Betegtoló-kocsik, székrekedések és rokkantak részére, legjobb kivitelben a legújabb technikával.

KELETI J. orthopaediai BUDAPEST, 8931 IV., Koronaherceg-utca 17. sz.

Wachtl és Társa Budapest, IV., Régi posta-u. 4. Fényképezési cikkek raktára 8810

MARGIT-CRÈME, mely vegyülete, sem bígany, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZEGEK DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZEZVÉNYTÁRSASÁG. KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ 9037 csipke, vegyszeti tisztító- és műfestő-intézete megnagyobbított eröművi szőnyegpolító és szőrmearu megővő-intézettel.

Parádi üvegyár raktára GÖRÖG ISTVÁN Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15. Nagy választék mindenféle üvegnemekben.

Szt. Margitszigeti gyógyfürdőhely. 43-3 C. kénes szénasavas égvényes héviz. Iszap, villamos-fény, mester-séges, szénasavas, mindennemű gyógy- s tüdőt (Kneipp) fürdők.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE BUDAPESTEN (BUDA) Idény kezdete április 15-én. Kiváló gyógyhatással bír női bajokban és altesti bántalmakban.

Szontágh-féle hidegvizgyógyintézet és sanatorium és szanatorium Uj-Tátrafüred. Ózondus levegőjű, klimatikus magaslati gyógyhely (1005 m).

Hölgyeknek! Hona-crème. Legújabb és orvos szakteltek által is elismert, biztos hatású és arczcséplő szer, eltávolít minden bőrtisztatlanságot és rövid használat után váltakozó fehérré, üdév teszi az arczbort.

FÉLIX gyógy-fürdő. Nagyvárád közvetlen közelében, vasuti állomás. Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin 3/4 órai távolságban.

Szépség és egészség. Kinek van szeplője? Idegesség, vérserényesség. Serail-arczenőcsőt, Vasaschinabóra.

VUKOVÁRI arcztisztító kenőcs, bőrszépítő szappan. A már 45 év óta dicsegetreméltólag ismert, s a 71.012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő.

A budapesti asztalos ipartestület BUTOR esarnok és hitelszövetkezet mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, ajánlja tagjainak budapesti asztalosmestereknek legjobb kivitelben készített, József-körut 28. szám alatti

**WOTTITZ
MANFRED**
REPRODUKCIÓ BUDAPEST
MŰINTÉZET KIRÁLY-UTCA 3.

Telefon 18-99.

8972

AJÁNDEKUL
Kiválóan alkalmasak a
fotografáló készülékek,
Laterna magláka, Sciopticonok,
mivel szórakotató és tanulmányos időtöltést nyújtanak. Bő
választékban kaphatók.

**Vesprémi Samu utóda
PEJTSIK KAROLY**
fényképező-cikkék szaküzletében,
Budapest, IV., Károly-u. 1.
Január hó 1-31. éjfélig, IV., Városház-utca 1. sz. Standard-palota
Kosuth Lajos-utca sarok.
Arjegyzék kívánatra ingyen.

Kodakok, albumok, kartonok.

ESZMÉNYI KEBEL
Érhető el a Filules orientales által, Röttig
gyógyszerárúházból Párisban, Passage Ver-
deau 5. az egyedüli szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egésznek ártana, az
aszonyi kebel fejlődését, valamint a ke-
bel idomsáinak szűkítését biztosítja.
Egy üveges ára használati utasítással együtt
3 forint. Raktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 8442

**MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER**
SÁVANYU-KŰT

LUSER L.-féle turista tapasz.
Bistosan és gyorsan ható szer, tyuzszem
szemölcs és talp, valamint a sarok bő-
keményedései, to-
vábbá mindennemű
bőrelszarusodás,
ellen. A hatás-
ért jótállás
vállal-
tatik.

Központi
székhely
raktár:
SCHWENK L.,
gyógyszerész
MEIDLING - BÉCS.
Csak akkor valódi, ha minden
használati utasítás és minden
tapasz a mellette védjeggyel és
aláírással el van látva. azért is erre
ügyelni kell. - 1 doboz ára 1-20 kor.
Vidékre 1-80 kor, előzetes beklózás mellett bérment.

Magyarországi forráktár: 9068
Török József győgyész., Budapest, Király-u. 12. Andrássy-út 29.

**CHOCOLAT
SUCHARD**

schmeckt am feinsten

**JÓBOLYAILLATOS
MANDOLA KORPA**
a bőri finomságot simítja és
megtartja az arca élénk
és tiszta kinézetét.
Milyen helyes és szaporított az arca kinézetét.
KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI
A. Notsch & Tsa.
BÉCS, I. LUGER 3. SZ.

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSERÉZS,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
cs. és kir. ostr.-magy., román kir. és belga fejed. udv. szállító.
Kerületi gyógyszerész Kornenburg, Bécs mellett.
8 arany-, 19 ezüst-érem, 30 dísz- és elismerő oklevél.

**Kwizda féle
Korneuburgi
marha tappor**

Allatorv. díjakat szer lovak-, marhák- és juhoknak.
Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvégnyálmál,
rossz emésztésnél, valamint tehénnél a tej javítása s a tejelő-
képesség fokozása céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 70 fill.
Valódi csak a főnti védjeggyel és kapható minden gyógyszerkeres-
és droguakereskedésben. Főrártár: 8848
Török József gyógyszer. Budapest, VI., Király-u. 12.

**Dr LERAS
VAS PHOSPHÁT**

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és eson-
tok legfontosabb elemeit. Kiténő gyógyszer vérsz-
egényesség, sápkór, gyomorfájdalmak, vérvesz-
tés eseteiben, szabályozza a hószármot, könnyű
emésztetés és kiválóan hölgyeknek, fejlődés-
ben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge
gyermekeknek legmelegebben ajánlható. Egy
üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi forráktár:
Budapest, Török József gyógyszer. Király-utca 12. sz.

Legkedveltebb, legjobb hajfestő a
MELANOGENE
fekete és barna színben.

Ezen kiténő és ártalmatlan készítménnyel haját,
szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára
lehet festeni. A szín állandó és a természetes szín-
től meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkal-
mazása igen egyszerű. Nem piszkít. Ára 2 korona
80 fillér. Készíti 9039

G. Földes Kelemen gyógyszer. Arad.
Főrártár: Török József gyógyszer. Király-
utca, Opera-gyógyszertár, Andrássy-út.

21. SZÁM. 1901. BUDAPEST, MÁJUS 26. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 24 korona. Campán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona. A POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 10 korona. Kétfelhő előfizetéshez a postaiag meghatározott viteldij is csatolandó. POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt félévre 12. VASÁRNAPI UJSÁG félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) félévre 5.

PÜNKÖSD NAPJÁN.

A tavasz üde pompájában fogadja a keresztény nagy ünnepeinek harmadikát: pünkösöd ünnepét. Nyíló virágok, lombjaik diszében öltözött fák üdvözlik, langyos tavaszi szellő leng elébe s közeledtére a madarak dalolása zeng himnusz. Annira össze van forrva a pünkösöd a tavasszal, hogy a népek fölfogásában csaknem mindenütt mint tavaszi ünnep tűnik föl s megünneplésében is a tavasz legkedvesebb gyermekei, a virágok kapják a legnagyobb szerepet. De talán sehol sem tűnik ki a pünkösödnek ez a jelentősége annyira, mint a magyar népnél. Hiszen még a szépség dicseretének koronájával is azt mondja a magyar népdal a leánynak: «piros pünkösöd napján hajnalban születél» s a tavasz kedves virágát «pünkösdi rózsá»-nak nevezzük.

Azoknak a népszokásoknak, melyek hajdan a pünkösöd ünnepléséhez fűződtek, — nagy része feledésbe ment már, eltörölte a művelődés hatása s legfeljebb ha egy-egy félreesőbb vidéken él még egyik-másik. Nem választanak többé pünkösdi királyt, se királynét legények, leányok, versenyző lovak patkója sem tőri fel a mezőt s a kedves, régi pünkösdi dal is csak a gyermekek ajkán ha még megszólal.

De azért pünkösöd reggelére földszitlik virágos galyal az ablakokat ma is nem egy helyen, s nem egy szép magyar leány találja fölvirágozva hajnalra az ajtó- vagy kapu-félfát. S van vigság, mulatozás mindenütt s az örömtől még edesebb teszi, hogy színhelye a természet s a kék tavaszi ég mosolyog az örvendezőkre.

Legnagyobb a gyermekek öröme: nekik jutott a pünkösdi királyság szokásából az, a mit a nagy legények, lányok már elhagytak. Mint mikor a kis gyermek kapja meg idősebb test-

VIRAGVÁSAR BUDAPESTEN, A GARAY-TÉREN. Gyri Lajos rajta.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Fabrikant: Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE
erősítő-szer

ein aus Fleisch hergestelltes
grob- und geschmackloses
NÄHRMITTEL
in Pulverform.

Sépség-egészségtana
(kozmetika)

ezsmü könyvem ajánlom mind-
szoknak, kik szépségüket megőrizni,
fokozni, visszaanyerani óhajtják, vagy
valami szépséghibáikkal megzaba-
dult szeretőnek. Foltok, Műtsékek,
kínóvisek, anyajegyek, szőszök,
szeszörök stb. alapozás ártalmatlan
olmaltatás, az arcnak, haj-
nak, kezeknek észszerű ápolása, sző-
vel minden légszelhető kozmetikai
kérdésre felelet van a könyvem.
Anyáknak, kik gyermekeik szépség-
gére fűlöknyek, nélkülözhetetlen.
Ára egy korona, mely postabélyeg-
ben is beküldhető címre 1 portó
külön. Dr. Jutassy József bőrgyógyász
s kozmetika szakorvos, Budapest,
Kosuth Lajos-utca 4. Személy-
sen található vagyok á. 10-12 óráig
és d. u. 2-4-ig. Levélre válaszolok.
9007

Czibalom
iskolákban, a melyből mindenki,
tanító nélkül megtanulhat
cszibalomozni, 4 koron-
nért adom. Köpes nagy czib-
alomjegyzéket pedig in-
gyen. Varga F. Al czibalom-
gyártó, Budapest, VIII. ker.,
Bék Sallárd-utca 3. sz.

WEINWURM ANTAL

ALFELTARTOTT 1864. TELEFON SZ. 1700.

KÉSZÍT
CINKOGRAFIAI
CHROMO-
AUTOTIPIAI
KLISÉKET

LEGORDOSABB
KIVITELBEN

ELŐ-
MÁRKASZÁRI

FÉNYKÉPÉSZETI

CINKOGRAFIAI
SOKSZOROSÍTÓ-
MŰINTÉZETE

HÁZONVÉLI
FÉNYKÉP-É-É-É
FÖLVÉTELEK
OLYFOTÓKÉP
LAPKÉPÉREZÉSI
MAGNA OPTIKA
TUD. DR. BÉLA SZ.
RECHNERKÉP.

KÁROLY-UTCA 3. SZÁM BUDAPEST KÁROLY-KÖRÜT SAROK